

Olajipari Műszaki
Nyugdíjasok Egyesület
MNYE

2022

■ JANUÁR

18. Klubnap – Somfai István – Holt nyelv-e a latin?

Dvorák Márton – A nyugdíjas korúak fittsége

27. Nemzeti Galéria – „Kép és Kultusz” – Szinyei Merse Pál kiállítás

■ FEBRUÁR

15. Klubnap – Németh Ernő – A VGMK-k megalakulása, virágzása, bukása

Závecz Tibor – Hogyan dolgozik a közvélemény kutató?

Buda Dénes – „Ezüst évek” – 2013

■ MÁRCIUS

5. Farsang

29. Klubnap – Munkám, amire szívesen emlékezem – Dr. Fehér Pál

Dr. Szalmásné Dr. Pécsvári Gabriella, Balai Mária

Buda Dénes – „Ezüst évek” - 2014

■ ÁPRILIS

25. Közgyűlés – MOL szakmai nap

■ MÁJUS

10. Kirándulás a Jeli arborétumba

22-26. – Belföldi kirándulás – Hévíz és környéke

■ JÚNIUS

28. Juniális a Csónakházban

■ AUGUSZTUS

29. Kirándulás Királyrétre az unokákkal

■ SZEPTEMBER

13. Klubnap – Képzőművészeti élményeim – Tolvaj Gábor

Az FCC Beruházás története – Bakos Iván, Dr. Gombás Vilmos.

20–27. Külföldi kirándulás – Albánia

■ OKTÓBER

17. Klubnap – Világjárók Klubja

- Dr. Szabó János - Mexikó

25. Kirándulás - Paksi Atomerőmű és Bölcске

■ NOVEMBER

15. Klubnap – László Bandy – Erotika a képzőművészetben

Buda Dénes – „Ezüst évek” – 2015

Pogány Gyula - Kabaréjelenet – 2019 farsang

27–29. Kiskunmajsa – Disznóvágás

■ DECEMBER

13. Évzáró összejövetel

Kedves Tagtársak,
kedves Olvasó!

Hogy milyen volt 2022?

Ahhoz hogy helyén tudjuk értékelni az évet érdemes visszatekinteni az ezt megelőző 2 évre. 2020-ban elemi erővel csapott le a Covid járvány, ami teljes mértékben felforgatta életünket, 2021 már kicsit jobb volt köszönhetően a sikeres oltási kampányoknak.

2022-re is a szokásoknak megfelelően gazdag programmal jelentkeztünk, bízva hogy most már minden zökkenőmentes lesz. Sajnos ebben is csalódnunk kellett, mert a februárban kezdődött ukrán-orosz háború és az azt követő energiaválság mindennapjaink része lett és a járvány is velünk maradt, ami tovább keseríti életünket.

Programjainkat azonban megtarthattuk, még ha kicsit korlátozva is, így a havi klubnapokat, tárlatlátogatást, üzemlátogatást, bel-és külföldi kirándulásokat. A részvétel ezeken a rendezvényeken már a régi szép idők idézte, sokszor a bőség zavarával „küzdöttünk”, nagy létszámmal vettek részt tagjaink a Jeli arborétum látogatáson, farsangi mulatságon, juniálison, paksi atomerőmű látogatáson. Egyre nagyobb népszerűségnek örvend az általános közérzetet és fizikai állapotot javító tornánk, amit egész évben végezni tudtunk zökkenőmentesen.

Sajnos ebben az évben is voltak veszteségeink, eltávozott közlünk Vas István, Acsai Antal, emléküket kegyelettel megőrizzük.

Létszámunk az év során nem változott, többen kérték idős koruk miatt passzív állományba helyezésüket, de szerencsére sok új taggal is bővültünk.

Ezek után 2022-t nevezhetjük a kilábalás évének és bizakodva tekintünk 2023-ra.

Sziva Miklós
elnök

Szinyei Merse Pál (1845-1920) művészete

KÉP ÉS KULTUSZ

A hagyományokhoz híven a 2022-es év első kulturális programjaként múzeumlátogatást szerveztünk. Ezúttal a Nemzeti Galériában jártunk, ahol a magyar képzőművészet kiemelkedő mesterének, a 19. századi magyar festészet egyik legjelentősebb alakjának, Szinyei Merse Pálnak az életművét bemutató kiállításon vettünk részt.

A kiállítást eredetileg 2020-ban, a művész születésének 100. évfordulója alkalmából tervezte megrendezni a Magyar Nemzeti Galéria, de akkor a COVID járvány közbeszólt, ezért most került rá sor.

A kiállításon nemcsak a Szinyei-életműből láthattunk gazdag, számos ritkán látható művet felvonultató válogatást, hanem Szinyei kultuszát is eddig példátlan részletességgel tekinti át a tárlat olyan művészek alkotásain keresztül, mint Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József, Bernáth Aurél vagy a kortársak közül Konkoly Gyula, Tót Endre és Szabó Ábel, az összesen 120 művet felvonultató kiállítás keretében.

Szinyei volt az első magyar festő, aki következetesen, teljesen korszerű és újító módon valósította meg a modern eseményeket a magyar festészetben, amely először általa tudott lépést tartani a legkorszerűbb áramlatokkal.

Munkásságának első szakaszában festett művei – Majális, Lilaruhás nő, Hóolvadás, Pacsirta, Léghajó – kulcs szerepet játszottak a modern magyar művészet megteremtésében.

A kiállítás központi alkotása, a ma-

gyar festészet egyik legismertebb műve, a „Majális”. A kép nemcsak a művész kultuszában játszott főszerepet, hanem önmagában is ikonikus jelentőséggel bír. A tavaszi tájban piknikező társaság képe derűs és boldogító érzéseket kelt minden nemzedék nézőiben. Szinyei nem is akart mást ábrázolni, mint egy szép tavaszi napot, melyet a városból kirándult vég társaság élvez.

A festményen az alakok meg vannak nevezve, egyet a tárlatvezetőnk kiemelt közülük. A háttal fekvő férfi alakot, aki egy fizetett modell, de végül a fejét lecserélte Szinyei a sajátjára.

A művész életének vissza-visszatérő, fontos helyszíne volt a felvidéki Jernye. A „Lilaruhás nő” című festményén is a jernyei kastély kertje látható a nőalak mögött.

De ki is ez a nőalak? A fiatal festő 1873 tavaszán lelkesen számolt be szüleinek sikeres lánykéréséről. Ő volt Probstner Zsófia, akit már áldott állapotban örökölt meg a képen. A magyar „Mona Lisa”-ként emlegetett Lilaruhás nő a korszak festészetének legismertebb portréja. A festmény egyszerre klasszikus és modern.

Tárlatvezetőnk a sok kép közül kiemelte még az „Önarckép bőrkabát-

ban” című művet. Az 52 éves vadászöltözékes jernyei gazda áll a nyárfái előtt.

„A magyar felvidéket és különösen Sáros-megyét kedvelem leginkább, s az ottani természettel foglalkozom mindig a legszívesebben piktúráimban is. Csak azt a vidéket interpretálom teljes örömmel, amelyhez hozzá vagyok növe, amelyet nemcsak szememmel, hanem lelkemmel látok”- nyilatkozta természete és otthona szeretetéről 1912-ben. Ugyanebben az évben az olasz kultuszminiszter kérésére az Uffizi képtárnak ajándékozta képét, s ezzel bekerült az 1664 óta nemzetközi művészportrékkal gyarapodó gyűjteménybe.

A nagy létszám miatt a kiállítást 3 csoportban látogattuk végig.

A programot egy közös és finom ebéd zárta a várban lévő Arany Hordó étteremben.

Jól sikerült, szép volt. Ebéd után néhányan még sétáltak egy jót a Duna korzón.

HOLT NYELV-E A LATIN?

2022. január 18-i klubnapunk vendége Somfai István volt, aki fél évszázados tanári pályájából 44 évet töltött az érdi gimnáziumban. 2013-ig tanított az intézményben, ahol meghonosította a latin nyelv oktatását. Háromszor, összesen 5 évig volt a Vörösmarty Mihály Gimnázium (VMG) igazgatója.

Előadásából kiderült, hogy nem annyira holt nyelv a latin, mint amennyire azt hiszik. Leegyszerűsítve az számít holt nyelvnek, amit már nem beszélnek. De Somfai tanár úr szerint óvatosan kell ezzel bánni, mert a Vatikánban például a beszélt nyelv az olasz, az írott nyelv viszont a latin. Körülbelül 100 évvel ezelőtt a Sorbonne Egyetemen, Párizsban, még latin nyelven folytak az előadások és latin nyelven vizsgáltak a diákok. Amikor 1993-ban megalakult a VMG-ben a 8 osztályos gimnázium, akkor került fel benne, mi lenne, ha harmadik idegen nyelvként a latint tanulnák a diákok, hiszen ez elősegítené a többi idegen nyelv tanulását is, ugyanis, ha valaki később spanyolt vagy olaszt tanulna, akkor a latin nyelv birtokában tulajdonképpen a szókinccse már meg is lenne hozzá, csak a nyelvtannal, illetve a nyelv modernségével lenne dolga. A biológia és történelem tanulásához is szükség van a latin nyelvre.

10 évesek voltak azok a gyerekek, akik először kezdtek latint tanulni. Somfai tanár úr mondta nekik, ők valójában nagyon sok latin szót ismernek már, persze a gyerekek értetlenül álltak a dolgok előtt. Azt a feladatot kapták, mondjanak „-ció” végű szavakat, záporoztak is a válaszok: vakáció, reakció, injekció, stb. Vagy a „-tor” végű szavaknál: direktor, konvektor, konnektor és sorolták tovább.

A tanár úr a konnektor példáján elmondta nekik, hogy ezt a nevet már ezer évvel ezelőtt adták ennek az esz-

köznek és még most is mindenhol azonnal tudják, miről van szó.

Aztán szóba kerültek „-ns-re” végződő szavak: eminens, laboráns, referens, stb., vagy „-ilis-re” végződő szavak, mint labilis, szenilis, debilis, stb. Pillanatok alatt mondtak a gyerekek közel 100 szót, akik előtte azt gondolták, hogy nem is ismernek latin szavakat.

Ekkor gondolt arra a tanár úr, ha 10 éves gyerekek ennyi latin szót tudnak, akkor csúnya szóval élve tényleg meg van halva ez a nyelv? Ő azt mondja, hogy nincs.

Az első időszakban nem osztályozta a diákokat, később a legaktívabb, legtöbbet jelentkezőknek felajánlott egy-egy 5-öst. Ezzel elosztotta a tantárgy és a tanár felé irányuló esetleges ellenszenvet.

Említésre kerültek magyarországi latin nevű települések is, mint pl. Mátrica (Százhalombatta), Campona (Tétényi-fennsík), Brigécio (Szőny), Salaria (Szombathely) Arrabona (Győr), Gorsium-Tác – ahol most is folynak a római kori feltárások. Veszprém közeléből említette Baláca települést, ahol egy régészeti park található, páratlan római kori látnivalókkal. Látható itt egy villa, egykori tulajdonosának gazdagságát a hazánkban ritka mozaikpadlók mutatják.

Amikor a rómaiak 476-ban visszavonultak, megújították a nyelvet. Megalakult Itália, Hispánia, Lusitánia, stb. Amikor a mostani hazánk területéről is visszavonultak, nem maradtak nyelvi nyomok.

A középkorban a latin a kommunikáció és a diplomácia nyelve volt. A Vatikánban is sor került nyelvújításra, egy 5 tagú tanács alkotta meg az új szavakat. Példaként a WC-t említette, melynek a Cella Intima nevet adták. De volt olyan is, hogy egy luxushajóra bezártak 200-300 embert, akik az út során csak latinul beszélhettek.

Somfai tanár úr a továbbiakban rengeteg latin eredetű szóra hívta fel a figyelmet. Példaként említette a bolygókat, ahol a Plútó kivételével mind egyiknek latin neve van (Jupiter-Jovis). A hónapok elnevezésében is feltűnik a latin nyelv. Január – Janus Isten nyitotta meg az évet, de a Június, Július, Szeptember (7), Október (8), mind – mind latin elnevezések.

A sorszámoknál:

Primus – első – ebből származnak, a prima, primás, primőr szavak.

Seculus – második – de a Secunda szó is, valamikor ez volt a legrosszabb jegy, secundát kapott, tehát megbukott

És így tovább: Tercius – Quartus – Quintus – Sextus – Septimus – Octavus – Nonus – Decimus

Említésre kerültek melléknevek is és ezek további alakjai:

jó – bónusz, - melio, - melioráció (Jobbítás) – optimus (legjobb)

rossz – malus (malór) – peglior (innen ered a pejoratív szó) – pessimus (pesszimista)

nagy – magnus – maglior – maximus
kicsi – parvus – minor, minus – minimum

sok – multi, plusz – plurius (innen származik a pluralista szó)

Ezek után az előadó bemutatott még híres latin szóösszetételeket és magyarázatokat is fűzött hozzájuk. Ilyenek például:

D. O. M. – Deo Optimo Maximo rövidítése, melynek jelentése: „a legfőbb istennek szentelve”. Egy városban lehet több templom, de Dóm csak egyetlen!

I. N. R. I. – Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum – Názáreti Jézus a zsidók királya. A felirat a keresztre feszített, haldokló, Jézus feje fölé szegezett táblára írt szöveg rövidítése.

R. I. P. – Requiescat In Pace, (rest in peace) – nyugodjon békében. Temetőknél találhatunk ilyen feliratot.

S. P. Q. R. – Senatus Populusque Romanus – a római szenátus és a nép. (Az ókori Róma hatóságai által hozott határozatok aláírásánál használt rövidítés. Róma város címerében napjainkban is szerepel ez a rövidítés és még sok más helyen is megtalálható.)

Az előadás befejező részében Somfai tanár úr a rejtvényfejtőknek is nyújtott egy kis segítséget. Említette az „ab ovo” – eleve, a „sapienti”(set) – a bölcs ember, valamint az „eo. ipso” – magától értetődik kifejezéseket.

Végül Somfai István megemlítette, hogy a latin nyelv halálához az is hozzájárult, amikor az 50-es évek elején a kommunizmus időszakában az egyház nyelve volt a latin és ezt háttérbe szorította az állami vezetés. Jelenleg az ország 500 gimnáziumából 70-ben folyik latin tanítás.

A latin nyelv holtnyelvűségében is felébredt, nem haldoklik és a világ egyik legértékesebb nyelve.

– A NYUGDÍJAS KORÚAK FITTSÉGE –

2022. január 18-i klubnapunkon, Dvorák Márton, a MOL STEP program vezetője tartott előadást a nyugdíjas korúak fittségéről. A téma apropóját az adta, hogy egyesületi tagjaink egy része már több éve részt vesz a programban, így az ő eredményeikről is be tudott számolni.

STEP – Tégy egy lépést az egészségedért, ez a MOL-csoport munkahelyi, egészségfejlesztési programja. A konkrét lebonyolítást a Zöld Pont Egyesület végzi. Méri a résztvevők eredményeit a programhoz való csatlakozás előtt, közben figyelik az előrehaladást, időnként értékelik a státuszváltozásokat.

A cél: mozgási lehetőség biztosítása időseknek.

Nagyon fontos:

- a fizikai állapot felmérése
- a változás követése
- a motiváció fenntartása
- a rendszeres edzés
- a félévenkénti felmérések
- edzéstervek

Az eddigi tapasztalatok alapján a programban elsősorban nők vesznek részt, de örömteli, hogy egyre több férfi is csatlakozik.

A rendszeres mozgás hatásaként rögzíthették a testsúly csökkenését, a fittség javulását, betegség megelőzést, esetleg már kialakult betegségből való gyógyulást, csontritkulás lassulását és nem utolsósorban az együtt mozgás közösségi élményt is okoz.

Az OMNYE tagjainak jelenleg minden héten hétfőn és szerdán tartják a foglalkozásokat, amelyeken általában 15-20 fő vesz részt alkalmanként, de az év során ez a létszám növekedni fog.

A mozgásanyag a következőkből áll:

- Bemelegítés
- Kardió gyakorlatok
- Erősítés álló helyzetben
- Egyensúlyi gyakorlatok
- Erősítés talajon
- Egyensúlyi gyakorlatok talajon
- Saját testsúly gyakorlatok
- Minden testrészre kiterjedő gyakorlatok

Ezen a ponton bekapcsolódott az előadásba Tander Ilona is, aki az OMNYE tagjai részére a tornát vezeti. Azonnal a nyújtások fontosságára hívta fel a figyelmet és buzdította a tagságot, hogy minél többen csatlakozzanak.

Ilona elmondta, hogy nagyon fontos, hogy a mozgások otthon sem maradjanak el, az egyensúlyi, de főként az erősítő és nyújtó gyakorlatokat otthon is végezzük. Javasolta eszközök használatát is, mint pl. a fittball, vagy a kézi súlyzók.

Elmondta, hogy a felmérések során mit tapasztaltak az OMNYE tagjainál:

- átlagosan 1–1 ½ kg testsúly csökkenés (testzsír változás)

A fittségi teszteknel:

- 6 perc gyors gyaloglás – ebben az OMNYE csoport kiemelkedően jó eredményt produkált
- székéről való felállás-leülés, ½ perc alatt – a csoport teljesítménye sokat javult
- szorító erő mérése
- hajlékonysági teszt

Általában tagjaink eredményeiről elmondható, hogy az általános állóképesség 9 %-ot, a szorítóerő 5,3 %-ot, az erő állóképesség 13 %-ot javult.

A COVID-járvány utáni eredményekről elmondható, hogy a testösszetételek alig változtak, az állóképesség csökkent, az izomerő és a hajlékonyság nem változott.

A program ebben az évben és 2023-ban is folytatódik tovább. A következő felmérésre 2022. áprilisban kerül sor.

A VGMK-k megalakulása, virágzása és megszűnése

A 2022. február 15-i klubnapunkon, Németh Ernő vezette be a hallgatókat a VGMK-kal kapcsolatos kulisszatitkokba. Az előadás megtartására nem is találhattunk volna alkalmasabb személyt, hiszen Németh Ernő az 1981-ben megalakult „Rózsaolaj” nevet viselő VGMK vezetője volt.

Az előadás elején összefoglalót hallhattunk a VGMK-k megalakulásának előzményeiről.

A hetvenes évek végére világossá vált, hogy a magyar gazdaság problémáit a KGST keretein belül nem lehet megoldani. A Magyar Tudományos Akadémia mellett a „Reform” közgazdászok is lázasan dolgoztak a probléma megoldásán. Két egymástól elkülönült irányzat volt.

Az egyiket Horváth István vezette, aki volt hágai, bonni, és berlini nagykövet is, különben pedig a Központi Bizottság (továbbiakban KB) háttérpolitikusa volt. Az ő feladatuk volt az IMF illetve az Európai Gazdasági Közösség irányába való puhatolózás.

A másik csoport feladata az volt, hogy a mezőgazdasági, háztáji gazdaságok mintájára az állami vállalatoknál gazdasági munkaközösségeket hozzanak létre a termelés segítésére. A csoport tagja volt Lengyel László (vezető), Surányi György, Petschnig Mária Zita és Csillag István.

A két irányzat vezetője elkészített egy nyolc oldalas anyagot Havasi Ferenc részére, aki ekkor a KB-n belül a gazdaságért felelős titkár volt. Havasi elolvasta az anyagot, majd megjegyezte, hogy ezt ugyan az Öreg (ő Kádár János volt) el nem olvassa. Ezért ezt a nyolc oldalas másfél oldalra szűkítették. Kádár ezzel az anyaggal 1980 augusztusában a Krímbe utazott Brezsnyevhez. Az anyag zöld utat kapott, majd 1980 szeptemberében született KB határozat több témában is. Végül 1981. januárban az állami vállalatok megkapták az utasítást a VGMK-k megalapítására.

Németh Ernő ezen a ponton megjegyezte, hogy a Lengyel féle csoport a gazdasági munkaközösségek megalakulását követő teljes évre 1-1,2% GDP növekedést prognosztizált. A közgazdászok meglepetésére ez az érték 2-2,2% lett annak ellenére, hogy a munkaközösségek nagy része nem állított elő új értékeket, inkább szolgáltatást nyújtottak. Az elem-

zők szerint a változást az okozta, hogy a VGMK-k hatására erőteljes vásárló erő jelent meg a piacon és ez a vásárló erő a tartós műszaki cikkeket célozta meg, ez pedig serkentette a termelést.

A Dunai Kőolajipari Vállalatnál a Katalitikus üzemszoportban alakult meg 1981 első félévének végén az 1-es számú „Rózsaolaj” nevű Parkfenntartó VGMK. 16 fővel alapították, ebből 8 fő műszaki, 8 fő fizikai állományú tag volt, vezetőjük Németh Ernő lett.

Az 1981-es év második felében már munkát is kaptak, a vállalat újonnan parkosított területét kapták meg folyamatos parkfenntartásra. 1982-ben már a vállalat 128 000 négyzetméteres parkjára adtak be árajánlatot és 1,9 Mft-ért el is nyerték a parkfenntartást. A VGMK tagjai adták össze a pénzt a szükséges gépek és szerszámok megvásárlásához. Sok munkával sikerült a parkot folyamatosan szépíteni, aminek következtében 1983-ban is elnyerték a parkfenntartást 1,8 Mft-ért. Felosztották a parkot négy részre, négy csoportvezetővel, akik feleltek a területek karbantartásáért. Ernő is ugyanúgy dolgozott, mint a tagok, mellette intézte a VGMK ügyes-bajos dolgait, pénzügyeit. Mivel sok gépük volt és már rutint is szereztek, sok szabad kapacitásuk is keletkezett.

Ernő ezen a ponton árult el igazi kulisszatitkokat. Így mesélt:

„Válogattunk a lehetséges munkák közül. Ez úgy működött, hogy a meghirdetett munkákat megnéztem, és ha megérte, adtam rá árajánlatot. Ez a következőképpen működött: felkerestem az illetékes elvtársat és elmondtam, hogy ezt a munkát meg szeretnénk nyerni.

Jött a kérdés: mennyit ér ez meg Nektek? Ennyit, mondtam én. Na majd meglátjuk! Megláttuk! Ilyen munkák voltak pl. a cserje irtás, avartalanítás stb. Ezeknél a munkáknál 1000-1500 Ft-os órabér is kijött (ez 1983-84-ben sok pénz volt!). Hogy volt-e korrupció? Hát persze, hogy volt. Jól ment a szeker. Majd 1984 nyarán hívatott egy magasabb beosztású elvtárs. Azt kérdezte tőlem, hogy: Tudod-e, hogy Ti mennyit kerestek a Rózsaolajban? Mondtam neki, hogy tudom, hiszen én intézem a VGMK pénzügyeit. Ezen a ponton beszélgetésünk ezzel a vezetővel rossz irányt vett, amelyet itt most inkább nem részleteznék.”

1985 év elején felkereste Ernőt a Benta Tsz kirendeltség vezetője, hogy a finomítón belüli parkfenntartást ők kapták meg 50 Mft keretszerződéssel. Ekkor a műszakiak kiléptek a VGMK-ból, a benn maradt 8 főnek még sikerült egy kb. 500 ezer Ft értékű munkát szerezni, majd 1985 végén a Rózsaolaj VGMK megszűnt.

Németh Ernő elmondta, hogy a VGMK 3,5 éves működése során 6,1 Mft volt a bruttó árbevételük és csak havi 250 Ft/fő SZTK hozzájárulást kellett fizetniük. Volt egy ügynevezett fekete kasszájuk, amiből a könyvelőt, a kiscső karbantartót és bizonyos elvtársakat fizették. Felmerült, hogy mire költötték ezt a sok pénzt? Volt, aki telket vett, volt, aki félkész házat, de volt, aki bárpultot csináltatott a szobába. Ernő épülő garázsokba fektetett.

Ernő szerint a VGMK-t az emberi irigység szüntette meg. Nem fért hozzá a húsos fazékhoz az a társadalmi csoport, akinek nagy volt érdekérvényesítő képessége.

Hogyan dolgozik a közvélemény-kutató?

A 2022. február 15-i klubnapunk vendége Závecz Tibor, a Závecz Research Piac- és Társadalomkutató Intézet alapító-igazgatója volt. Programozó matematikusként végzett az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen. Már első munkahelyén a Tömegkommunikációs Kutatóközpontban (későbbi nevén a Magyar Közvélemény-kutató Intézetben) kérdőíves felmérésekkel foglalkozott, elemzőként dolgozott. 2001-től a Szonda Ipsos, majd az Ipsos véleménykutatási igazgatója volt. Saját Piac- és Társadalomkutató Kft-jét 2015 végén alapította meg.

Závecz Tibor elmondta, hogy a cég munkatársai szociológusok, közgazdászok, pszichológusok és marketing szakemberek, több évtizedes elemző tapasztalattal rendelkeznek, tanácsaikkal számos ügyfél elégedettségét váltották ki.

Arra törekszenek, hogy segítsék a cégek, intézmények döntéshozó vezetőit országszerte, információkkal lássák el a tudományos szféra szakembereit a marketing, reklám és PR területén dolgozó munkatársakat. Fontosnak tartják, hogy végezzenek felméréseket a nyilvánosság számára is, hiszen alapelvük, hogy a „közvéleménynek joga van megismerni a közvéleményt”.

A kutatások során természetesen nem tudnak mindent megkérdezni. Ezzel együtt megismerhetővé teszik a fogyasztók, az állampolgárok, a háztartások, a szakmák képviselői, a választóközösség egészének és egyes csoportjainak véleményét. Kutatási módszerek sokféleségét használják, a témákhoz leginkább illeszkedő kvantitatív és kvalitatív módszerekkel tárják fel az emberek nézeteit. Legtöbbször matematikai statisztikai módszerrel dolgoznak. Ügyelnek a férfi-nő arányra. Kérdéseket fogalmaznak meg, válaszokat várnak rájuk. A válaszokban el kell mélyülni, követve egy iterációs eljárást.

Sokféle kérdőív létezik, de vannak kérdőív biztosok is. Megszületik egy nagy adathalmaz, amelyet gondosan elemezni kell.

A közvélemény-kutatások során személyes, telefonos és on-line adatfelvételi eljárásokat alkalmaznak. A kérdőíves felmérések mellett fókuszcsoporthoz, interjúkkal teszik teljesebbé ismereteinket.

Havi rendszerességgel indítanak omnibuszt (TELEBUS). Ez olyan lakossági közvélemény-kutatás, amelyben egy kér-

dőívben több megrendelő egyszerre szerepelteti kérdéseit, ezért rendkívül költséghatékony.

A különböző kutatásokra önkormányzatok, vagy a média, vagy politikai szervezetek adnak megbízást. Végül az ügyfelek saját maguk döntenek arról, hogy a kutatás eredményéről milyen adatokat hoznak nyilvánosságra. (A számukra negatív adatokat nem mindig hozzák nyilvánosságra). A közvélemény-kutatásoknak nem lehet célja a befolyásolás. Az adatnak soha nincs világnézete. De őszinték vajon az emberek? Reális válaszokat adnak? Ezt nem tudják, erre viszont tréningezik a kérdező biztosokat.

Most, a választásokat megelőző időszak nagyon megterhelő.

Természetesen szóba került, hogy a ZRI milyen eredményt vár a közeledő választásokon. Závecz Úr elmondta, hogy a helyzet gyorsan változik.

A decemberi kutatásuk azt mutatta, hogy a kormányzat és az ellenzék egyaránt veszített a támogatottságukból, a szoros versenyben az ellenzék vezet.

Februárban, az elmúlt napokban, változott a helyzet, három százalékpontos a Fidesz-KDNP előnye a közös ellenzéki listával szemben. A legfrissebb adatok szerint a kormánypártok 49, az Egységben Magyarorszáért 46 százalékon áll, ez fordulatot jelent, hiszen a múlt év végén a pártlisták versenyében 1-2 százalékponttal még az ellenzék vezetett.

A kampányban a pártoknak fontos a mozgósítás, ugyanis a Fidesz-KDNP és az Egységben Magyarorszáért táboraiban belül is lényegében azonos, 57-58 százalékos az aktív szavazók aránya.

Závecz Tibor szerint a sikerhez fontos az önbizalom és bár mindkét tábor bízik a győzelemben, a kormánypártiak jobban. A Fidesz-KDNP támogatóinak 98 százaléka, az ellenzékiek 92 százaléka feltételezi azt, hogy győznek. Az aktív bizonytalanok körében is valamivel többen feltételezik a kormánypártok győzelmét.

A Fidesz-KDNP, illetve az ellenzéki tábor összetételét leginkább a lakóhely típusa különbözteti meg. Budapesten jelentős az ellenzéki fölény (52 vs. 37%), a megyeszékhelyeken kiegyensúlyozottabbak az erőviszonyok (34-34%). A kis és közepes városokban az Egységben Magyarorszáért listájának van némi előnye (40 vs. 35%), de a falvakban a Fidesz-KDNP sokkal erősebb: 49 százalékon áll, míg ellenfele 23 százalékos.

Az előadás befejezéseként Závecz Tibor kérdésekre válaszolt.

FARSANG 2022

A koronavírus járvány miatti lezárásokat megelőzően, szinte az utolsó pillanatban tartottuk az előző farsangi összejövetelünket 2020 februárjában. 2021-ben nem volt lehetőségünk bálozni, most azonban végre ismét megtarthatuk farsangi rendezvényünket, 2022. március 5-én.

Bizonyítékul, hogy a tagság körében milyen nagy az igény a hasonló összejövetelekre, 112 fővel ünnepeltünk a Szekeres József Rendezvényközpontban. Feldíszített terem, megterített asztalok várták a bálozni vágyókat.

Sziva Miklós elnök köszöntőjét követően, mint eddig minden alkalommal, ezúttal is a tagjainkból alakult amatőr „színtársulat” szórakoztató jelenetei adták az est fénypontját. A társulatban felléptek: Sziva Lenke, Buda Dénes, Mérgecs István, Békes Erzsébet, Tehencs István, Keresztényi Istvánné, Kőszegi Zsuzsanna, Lefkánics Gyula, Szabó Antalné, Pogány Gyula, Tüske Árpád és nem utolsósorban az előadás főrendezője vagy házigazdája Tolvaj Gábor, valamint a zenei kíséret Mendre László adta.

A műsor első számaként Tolvaj Gábor elszavalta Petőfi Sándor: „Faluvégén kurta kocsmá” című versét.

Ezután következett a „színészek bevonulása, miközben az Illés-együttes „Újra itt van a nagy csapat” című dalát énekelték és ezzel arra utaltak, hogy a járvány után újra boldogan együtt vagyunk.

Felszabadultan, csak arra visszaemlékezve, 2020-ban éppen, hogy eltüntet-

tük az utolsó süteményeket, megittuk az utolsó csepp bort, máris kitört a járvány. Következett a bezártság, a nehéz helyzetek, melyekben megszülettek az ezután elhangzó COVID viccek.

Lássunk néhány példát:

- A férjem vásárolt egy világtérképet, majd adott nekem egy nyílveesszót és azt mondta: „Dobd el ezt, és bárhova esik – odaviszlek, ha véget ér ez a járvány”. Kiderült, hogy két hetet töltünk az ágyban.

- Home office-hoz szobakerépkárpát keresek. Mindegy milyen színű, munkába járáshoz kell.

- Mi kell a koronavírus legyőzéséhez? Hát mák! Ha mákod van, nem kapod el a vírust.

- „Drágám a boltban vagyok, hozzak valamit?” „Maszk van rajtad?” „Igen”. „Akkor a pénztárgépet!”

A COVID viccek után nosztalgiával emlékeztünk vissza azokra az időkre, amikor még aktívak voltunk. Pogány Gyula legalább is emlékeztetett bennünket, hogy legyünk olyan jók és ápoljuk ezt a hagyományt, hogy visszaidézzük a vidám, esetleg kínos történeteket, és az aranykópéseket.

- Lamperth Sanyi bácsi mondta: „Házinyúlra nem lövünk! Mert ha megsimogatod, lefekszik magától!” (Ezt Mezei Lajosnak mondta!)

- Nagy László FCC üzemvezető helyettese mondta: A 2000-es években divatba jött az üzemvezetők rotációja. Gyakran az egyik helyről a másikra helyezték őket anélkül, hogy megmelegedtek volna. Kérdezték Lacitól, hogy jön ki az új üzemvezetővel. Azt felelte:

„Nem merem egyedül kiengedni az üzembe, mert nem találna vissza.”

A Farsang régóta a fiúk és a lányok párválasztásának esélyét adja. Azt mondják, ha egy lány ilyenkor nem találja meg a párját, vénlány marad. A magyar népdalok, a csúfolódók, adják a kapcsolatot a felvágott nyelvű lányok és a sóvárgó legények között. Ezen a ponton a színjátszók bemutattak egy csokrot a fenti csúfolódókból és csujogatókból.

Néhány példa ízelítőül:

- Azért mert a tököd ráncos – Nem vagy te még népitáncos

- Piros alma gömbölyű – Ez a legény féltökű

- A battai lányok tyúkot ültettek – Egy tyúk alá harminchat tojást tettek – Harminchat tojásból csak egy kakas lett, az is kappan lett – Szép battai lányok, mi lesz veletek?

A folytatásban párbeszédű viccek következtek. Hogy a való életben vannak-e ilyen esetek, ki tudja? Például az ilyenek: Térképes turista a gyorsítottrendben: „Meg tudná mondani, hol vagyunk?” Válasz: „A Burger King-ben”.

De van még néhány példa:

- Doktor úr, hát végül is mi a bajom? – Azt majd a boncolás dönti el

- Ma voltam terhességi teszten – És nehezek voltak a kérdések?

- Uram szeretném feleségül venni az Ön lányát! – A feleségemmel már beszélt? – Igen, de ha lehet, én mégis a lányánál maradnék

Ezután következett egy örökzöld jelenet egy házasságból, Sziva Lenke és Lefkánics Gyula előadásában. Óriási sikert aratott.

Laboratóriumtól az ipari megvalósításig - lehetőségek és korlátok

Munkám, melyre szívesen emlékezem

A 2022. március 29-i klubnapon, a MOLDEW (Katalitikus paraffinmentesítés) technológia történetéről dr. Fehér Pál, Balai Mária és dr. Szalmásné dr. Pécsvári Gabriella tartott személyes hangvételi előadást, bemutatva a teljes innovációs folyamatot a kutatás-fejlesztéstől az ipari megvalósításig.

A kabaré végére maradt Mendre Laci zenéje, ahol felidézett néhány emlékezetes nótát, amelyet a teljes hallgatósággal együtt énekeltek. A közönség vastapssal jutalmazta a „művészeket”.

A bőséges és finom ételeket a Rakott Krumpli Ételbár szolgáltatta. A deszerteket tagjaink készítették.

Vacsora után kezdődött a buli, kötetlen beszélgetés, tánc egészen 23 óráig. A talpalávalót stílusosan egy MOL-os dolgozó, Csósz Jani szolgáltatta, akivel nagyon elégedett volt a társaság.

Dr. Fehér Pál bevezetesként megemlítette, hogy a 80-as években a magyar téli gázolajok minősége rendkívül rossz volt. A környező országokban az ezt jellemző CFPP érték $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$ míg nálunk $2-3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ezt a nehéz normál-paraffinok kikristályosodása okozza. Telen reggelente aláfűtöttek a teherautók tankjainak, hogy indulni tudjanak, ami néha az autó leégésével végződött.

A probléma megoldására egyedül a MOBIL rendelkezett ZSM-5 katalizátort alkalmazó technológiával, amely viszont nem volt hozzáférhető, így a finomító vezetésétől saját eljárás kifejlesztésére kaptak megbízást együttműködve Beyer Hermannal – a KKKI (Központi Kémiai Kutató Intézet) ZSM-5 szakértőjével.

Ez számukra egy teljesen új feladatot jelentett.

A ZSM-5 egy olyan zeolit, amelynek mind a három térirányban azonos átmérőjű csatornái vannak. A csatornák olyan átmérőjűek, hogy a n-paraffinok be tudnak diffundálni, de az izoparaffinok nem, tehát a katalizátor selektivitása a szerkezet által adott.

Mint minden szilikát ez is SiO_4 tetraéderekből épül fel. Ha bizonyos számú tetraéderben az szilíciumot alumíniummal helyettesítik, savas helyek keletkez-

nek, ami adja a krakkolási képességeket. A krakkolt termékek stabilizálására, nikkelt visznek fel a katalizátorra.

A zeolit szintézise hidrotermális körülmények között, nyomás alatt templát (butilbromid) alkalmazásával megy végbe.

Az alapanyag vízüveg és alumínium-szulfát. A keletkező nikkelt-zeolitot ammónium hidroxiddal kezelve, ammónium formává alakítják. Ennek iztitásakor ammónia távozik, és kialakul a hidrogén forma.

A katalizátor hordozója Al_2O_3 . Ezt vízkezelő vegyszerből csapják le, és keverik össze a ZSM5-el.

A Ni bevitelle vízes oldatban történik. A pépet extrudálják, szárítják, izzítják.

A Ni nem a csatornában kötődik meg, hanem a hordozón. Ennek az a következménye, hogy a termék aromásokban dúsul.

Az együttműködés módszere az volt, hogy a KKKI-ban végezték az előszűréseket, egy impulzus reaktorban és egy kis autoklávban, laborban pedig a 100 ml-es kísérleteket végezték.

Az első kísérleteknél megdöbbenve tapasztalták, hogy a CFPP nem javul, de a dermedéspont jelentősen csökkent. Visszakeverve a terméket a poolba, jó CFPP-t kaptak. Ilyen és ehhez hason-

ló, látszólag jelentéktelen, de az akkori helyzetben megoldandó problémákkal tanultak bele ebbe az új feladatba.

Meghatározták a ZSM-5 gyártás paramétereit. Akkoriban egymás után jelentek meg a közlemények különböző templátok alkalmazásáról, beleértve a templát nélküli szintézist is. Ezeket mind végig próbálták, mivel a bromidos templát nehézkes volt, és nem volt elképzelhető, hogy a kitűzött 40 tonnás töltet előállítása elérhető lenne.

Végül is az izobutil-aminnál kötöttek ki. Ezt a Péti Nitrogén Művekben gyártották számukra.

A kísérleti eszközeiket saját gépészek készítették. A legnagyobb problémát a ZSM-5 gyártás méretnövelése okozta. Egy 40 l-es autoklávot, a Budapesti Kőolajipari Gépgyárral együttműködve sikerült legyártani. Az extrúder szintén saját gyártású volt.

A kutatási folyamat egyik kulcseleme volt, amikor rájöttek arra, hogy ha a nikkelt tetramin ion formában alkalmazzák, akkor az megkötődik a ZSM-5 csatornáiban. A kulcsparaméter a Ni/ammónia arány, van egy keskeny ösvény ahol az ionbevitel lehetséges. Ez lett aztán a szabadalmaztatás során az eljárás valóságos nívója.

A méretnövelés során csak ilyen katalizátort gyártottak. A következő méretnövelési lépcső egy izoterm 40 l-es reaktorban végrehajtott kísérletsorozat volt.

Balai Mária 1987 tavaszán csatlakozott a kutató munkához, amikor is a labor-kutatás a végéhez közeledett és már folyt a méretnövelés tervezése.

Az alapanyag orosz nehéz és vákuum gázolaj 1:1 arányú keveréke. A célparaméter a 20 °C dermedéspont csökkenés elérése volt, az optimális reakció körülmények meghatározásával.

Sikeres tesztkísérlet után élettartam kísérleteket végeztek jellemzően 1000 órán át.

Az élettartam kísérlet után a reaktorból kiszedett katalizátor koksztartalmát, regenerálhatóságát és fizikai tulajdonságát vizsgálták. A koksztartalom igen alacsony volt, amit a csatornába bevitt nikkelt hatásának tudtak be. A kokszt jól leégethető volt.

A nagylabor berendezés reaktora 40 l-es, tehát 400 szoros méretnövelésről beszélünk. A reaktorrendszer felépítése, műszerezettsége megegyezett a laboratóriuméval, ami egy féltetővel ellátott kültéri berendezés volt

A méretnövelés során alkalma-

zott paraméterek megegyeztek a laboratóriumban optimálisnak találtakal. A kapott eredmények visszaigazolták a labor eredményeket.

Az üzem tervezéséhez meghatározták a reaktor hőszínezetét, ez enyhén endoterm volt, úgyhogy ebben az irányban további kísérletekre nem volt szükség.

A 40 l-es kísérleti berendezés eredményei alapján megindult az üzem tervezése és megszületett a döntés, hogy kezdjék meg a katalizátor nagyüzemi gyártását, és az előállított katalizátorral végezzenek egy méretnövelési kísérletet a Könnyűbenzin Izomerizáló üzemben, 4 tonna katalizátor töltettel.

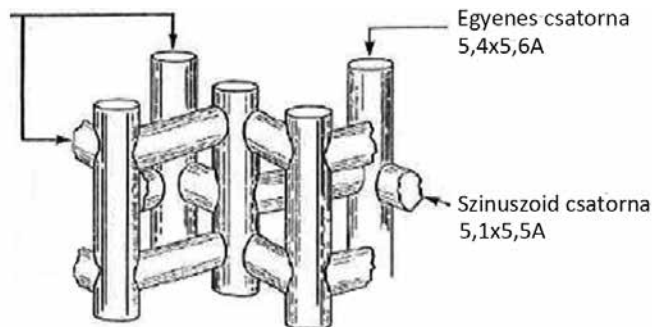
Ezen a ponton dr. Fehér Pál megjegyezte, hogy a feladathoz szükség volt a nagyüzemi katalizátor gyártás elindítására. Ez az akkorra már elkészült félüzemben történt, bár az izzításhoz igénybe vették a finomító gépészeinek segítségét is.

A katalizátor formázását saját maguk nem tudták megoldani. Ehhez új partnert találtak a SZIKTI-ben (Szilikátipari Kutató Intézet). Javaslatukra szilikát hordozót használtak (Magadit), amit a SZIKTI formázni tudott. A labor tesztek megmutatták, hogy ez a szilikát teljesen képes helyettesíteni az Al₂O₃-at. A 4 t-s üzemkísérlet már ezzel a katalizátorral ment. A hordozó külön szabadalommal lett levédve.

Az Izomerizálóban a kísérletet két hétre tervezték, de végül csak 4 nap kísérleti időt kaptak. A kísérlet során teljes sikerrel a delta dermedéspont az előre megmondott -30 °C alatti volt stabilan. Ezután már nem merült fel több kétely az eljárásukkal kapcsolatban.

A következő kérdés a finomító részéről az volt, hogy adjanak garanciaválalási nyilatkozatot. Ezzel nem is volt semmi baj egészen a ciklus megadásáig. A 40 literes kísérlet alapján számított idő 7-8 hónap volt, ezzel csak az volt a baj, hogy a képletek 10-20 szoros méretnövelésre vonatkoztak. Mivel az irodalomban talált adat, és a finomítói igény is ez volt, ezért ezt írták be. A továbbiakban már a technológia tervezésére koncentrállhattak.

Dr. Szalmásné dr. Pécsvári Gabriella

A ZSM-5 zeolit csatornaszerkezete

elmondta, hogy a technológiai tervezés során a feladat az üzemeltetési körülmények és a főbb készülék méretek meghatározása volt.

A labor technológia nagyüzemi megvalósításának tervezéséhez, az akkor megvásárolt Chemcad nevű – vegyipari/kőolajipari üzemek tervezésére szolgáló szimulációs programot használták. Ez volt Magyarországon az első CAD alkalmazás technológiai tervezésre.

Ezen új platform talán máig egyik legkomplexebb alkalmazása a MOLDEW technológia beillesztése volt a Dunai Finomító GOK-2 üzemébe, mégpedig úgy, hogy a nehéz alapanyagok hőcsere után kerültek a HDW reaktorba, majd a reaktortermék egyesülve a könnyű alapanyagokkal került a HDS reaktorba. Ez a kialakítás a Finomító kollégák javaslata volt. A működést úgy terveztük, hogy a HDW üzemszám csak a téli időszakban működjön.

A feladat fontos eleme volt a tervezési alapadatok meghatározása, a laboratóriumi és a kísérleti mérési eredményekből. Ennek formáját is ki kellett dolgozni.

A Chemcad modellel elvégzett számítások alkották a Basic terv alapját, melyeket az, úgynevezett fekete könyv formájában adták át az Olajtervnek, ahol elvégezték a gépészeti és műszerezési tervezést.

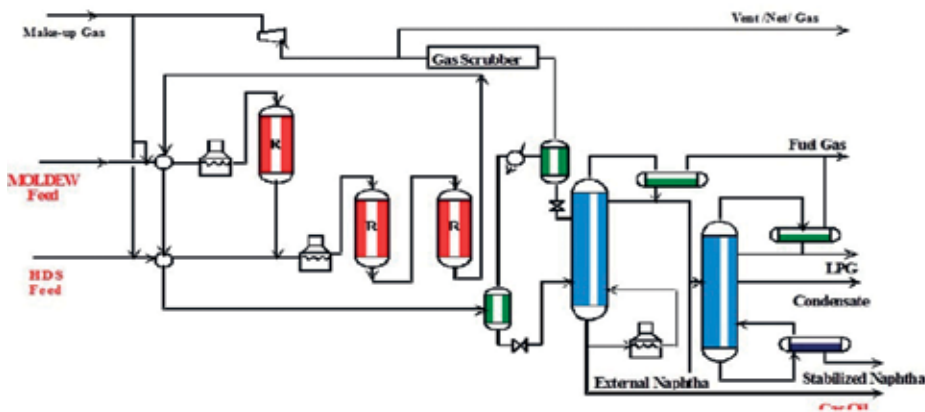
A GOK-2 üzem átalakítását követően az üzem 1993-ban indult, több apró - elsősorban gépészeti hiba kiküszöbölés-

Alakra formázott katalizátor tesztkísérlet és élettartam kísérlet

Hozamstruktúra (alapanyagtól függően)
 Gázolaj 75-90%
 Benzin 7-20%
 Pb+ Nitrogén 2-4%

Dermedéspont csökkenés 30-38 °C

Működési feltételek:
 Nyomás: 40-50 bar
 Hőmérséklet: 350-420 °C
 Kat. Folyadék terhelés 1.5-2 l/h
 Gázáram: 700-1000 Nm³/m³

A MOLDEW Technológia integrálása a GOK-2 üzembe

se után - melyek megoldása döntően az üzemi kollégák érdeme, az üzem minden fő paraméterében a tervezett értékeket hozta.

Az üzem 2004 – ig működött, öt katalizátor ciklus volt, a katalizátor csere minden esetben a kénmentesítő katalizátor ciklushosszához igazodott. A kivett katalizátor koksztartalma minden esetben jelentősen alacsonyabb volt a megengedettnél. Két töltet is tartalmazott regenerált katalizátort. A katalizátor mindent kibírt, egyszer még kis pakura szennyeződést is kapott.

A sikeres hazai alkalmazás, számos országos elismerést, díjat hozott a MOL-nak és az alkotóknak is.

A fejlesztési munkák természetesen az üzem indulását követően sem álltak le. Alapvetően két irányba folytak:

- egyik, a katalizátor továbbfejlesztése
- a másik irány, a licenc értékesítés illetve a katalizátor további alkalmazása

Balai Mária elmondta, hogy a MOLDEW katalizátor továbbfejlesztés célja kettős volt,

A versenytársak időközben levitték a CFPP – t -18 °C-ra, ezért itt is lépni kellett, megoldották továbbá a rendkívül alacsony (-50 °C) dermedéspontú, artikus gázolaj előállítás lehetőségét is.

A másik cél, hogy alacsonyabb gáz/folyadék arány mellett is biztosítani tudják a kívánt dermedéspont csökkenést.

A fenti cél elérését két aktív komponens együttes alkalmazása tette lehetővé. Az egyik aktív komponens továbbra is a Ni-ZSM-5, a másik a H-Magadit. A kereskedelembe beszerezhető, kationt tartalmazó Magaditból savas kezeléssel H-Magaditot állítottak elő. A szabadalommal védett eljárásban a két aktív komponens összekeverésével a szokásos kötőanyagok és segédanyagok jelenlétében a keverék granulálhatóvá vált. A GOK-3 üzem HDW reaktorába már ez a továbbfejlesztett katalizátor került felhasználásra

A katalizátor egy teljesen más irányú továbbfejlesztése olefinképző, más néven O-additív adalékkatalizátor fejlesztése az FCC üzemben. A sajátfejlesztésű O-additív bevezetésére az FCC üzemben 1995-97 között került sor.

Dr. Szalmásné dr. Pécsvári Gabriella szerint a sikeres hazai alkalmazást „nagyon naivan” szerették volna a nemzetközi piacon is értékesíteni, hiszen akkor hasonló katalizátora egyedül a MOBIL cégnek volt, aki a gyengébb minőségű katalizátorát rendkívül drágán adta.

Szinte valamennyi neves katalizátor gyártó érdeklődött és tárgyalásokat kezdeményezett. Utólag visszanézve itt érződött leginkább a piaci működés ismeretének hiánya. A két legnagyobb cég, a Critérion és a UOP az információk és a minták birtokában 2-3 éven

belül kifejlesztette saját katalizátorát. Egyetlen cég a HaldorTopsoe volt csak korrekt partner.

Ebből az együttműködésből nőtt aztán ki a GOK-3 üzemi megvalósítás.

A 2005-től életben lévő új szabvány szerinti, a 10 ppm alatti kén tartalmú gázolajok előállítását kellett megoldani, melyhez egy új gázolaj kénmentesítő üzem építése vált szükségessé.

Dániában felkeresték a HaldorTopsoe vezetését, és bemutatták nekik, az általuk készített folyamatábrát, hogyan lehetne a saját és az ő technológiájukat integrálni. Számos tárgyalást követően elérték azt, hogy a Haldor Topsoe a MOLDEW technológiát beépítve a teljes üzemre adjon ajánlatot és a teljes üzemre vállaljon garanciát. Minden tervezési alapadatot a K+F szervezet szolgáltatva a HDW vonatkozásában, ami igen nagy felelősség volt..

Az üzem létesítésére 4 cég adott ajánlatot. A HaldorTopsoe ajánlata mind árban, mind teljesítményben, messze a legjobb volt. A GOK-3 üzem 2004-ben indult a saját fejlesztésű katalizátorral. A 2,4 M t/év kapacitású üzemben a HDW üzemszám kapacitása 1,1Mt/év. Az üzem mindenben hozta az elvárásokat. A saját fejlesztésű katalizátorral 2009-ig működött. Ezt követően vezetői döntés született a katalizátor fejlesztés és gyártás leállításáról.

A nehézségek ellenére nagyon szívesen emlékeznek mindhárman erre a munkára, hiszen az alkotás öröme megmaradt. Máig büszkék arra, hogy részesei lehettek annak az alkotó munkának, hogy Magyarországon – mindmáig egyedülálló módon – sikerült megvalósítani először egy 350 ezer t/év majd egy 1,1millio t/év kapacitású üzem, saját technológiával saját katalizátor fejlesztéssel és gyártással. A siker fontos eleme volt az innovációt támogató management, továbbá az országban meglévő tudás és eszközrendszer, melyet sikerült megnyerni a fejlesztési folyamat támogatására.

ÉVES KÖZGYŰLÉS

A koronavírus járvány visszavonulása után, éves rendes közgyűlésünket ismét a Dunai Finomító színháztermében tartottuk. Tagjaink többségének jó érzés volt újra bemenni korábbi munkahelyükre. Természetesen szükség volt negatív COVID tesztre, amelyet a helyszínen is pótolhattak, akik otthon nem végeztek el. Szerencsére mindenki eredménye negatív volt.

Elsőként tiszteletadással megemlékeztünk az elmúlt év-

ben elhunyt tagtársainkról, majd Dr. Szabó János a jelenléti ív résztvevők általi aláírása alapján megállapította, hogy az egyesület 128 tagjából jelen van 78 fő, azaz a részvételi arány 61,7 %, így a közgyűlés határozatképes.

Sziva Miklós elnök beszámolójában kiemelte a 2021-es év nehézségeit az Egyesület működése szempontjából. A koronavírus járvány miatt hosszabb időre fel kellett függeszteni a fizikai jelenléttel járó rendezvényeket a rendelkezések és

a saját egészségünk érdekében, azonban a lehetőségekhez képest igyekeztünk összetartani a tagságot on-line vetélkedőkkel, és amikor lehetett azonnal rendeztünk szabadtéri programot illetve a sporttevékenységet sem függesztettük fel teljes mértékben. Az éves tervezett programunkat természetesen többször is módosítani kellett.

A megtartott rendezvényeinken a részvételi arány magas volt, amely bizonyította, hogy a tagság igényli a közös programokat és az összetartást.

Az Elnökség megtartotta az Alapszabályban előírt illetve a rendkívüli helyzet kezeléséhez szükséges elnökségi üléseket. Élve jogkörével a programhiány miatt az elnökség felfüggesztette a 2021. I. félévi tagdíj kötelezettséget. Az Egyesület pénzügyi helyzete stabil, a bevételek-kiadások összhangban vannak.

Az Ellenőrző Bizottság jelentésében megállapította, hogy a működés megfelel az Alapszabályban foglaltaknak illetve az egyesületi jogszabályoknak.

Pogány Gyula hozzászólásában kiemelte, hogy a 2021-ben hozott változtatás a klubnapok lebonyolításában sikeres volt, így minden klubnapnak van házigazdája. Ez fokozza a tagság részvételét a közös munkában. Javasolja, hogy ez mindenképpen maradjon meg a jövőben is.

A tagság egyhangú szavazással elfogadta a 2021-es évi beszámolót és arról is egyhangú döntés született, hogy az SZMSZ-ben rögzített feladatfelelősök adatait aktualizálni kell.

A közgyűlést követően a Dunai Finomító ebéddel vendégelte meg tagjainkat.

Poliol üzem épül Tiszaújvárosban

Az eddigi hagyományainknak megfelelően, amennyiben éves rendes közgyűlésünket a MOL Dunai Finomító színháztermében tarthatjuk, az eseményt egy MOL Szakmai nap keretében szervezzük. Ezúttal felkértük Tóth László urat, az épülő Poliol komplexum projekt menedzserét, mutassa be tagságunknak ezt a hatalmas üzemet.

A Tiszaújvárosban megvalósuló 1,3 milliárd eurós fejlesztés a MOL-csoport történetének legnagyobb beruházása, amely a piacon elérhető egyik legfejlettebb, legbiztonságosabb és környezetkímélő technológiát alkalmazza majd a széleskörűen használható termék előállítására.

A poliolt számos iparágban használják termékek, eszközök és építőanyagok gyártására. Fontos alapanyag a textiliparban, bútorigarban, autóiparban és az építőiparban. A poliolt üzem elindulása után a MOL a régió első olyan vállalata lesz, amely a nyersolaj kitermelésétől a poliolt előállításáig kézben tartja a gyártás teljes értékláncát.

Ez fontos eredmény a teljes MOL-csoportnak, hiszen a vállalat 2030-ig szóló hosszú távú stratégiájában ki-

emelt szerepet szán a vegyipari értéklánc bővítésének, és kb. 4,5 milliárd dollár értékű beruházást tervez.

A poliolt piac nagyságrendileg kisebb az etilén és a propilén – de akár a PE és a PP piacnál is, ugyanakkor magasabb megtérülést biztosít azzal, hogy az értékláncban előrébb elhelyezkedő, magasabb hozzáadott értékű a termék.

A poliolt gyártáshoz propilénre – pontosabban egy konkrét propilén származékra, propilén-oxidra van szükség. A kulcs tehát a propilén-oxid gyártás. Az idők során a PO (propilén-oxid) gyártás technológiája jelentős fejlődésen ment keresztül.

A MOL által kiválasztott Thyssenkrupp Industrial Solutions és az Evonik fejlesztette HPPO módszer, hidrogén-peroxidos környezetben oxidál propilént propilén-oxiddá. Ebben az eljárásban csak víz keletkezik melléktermékként, vagyis lényegesen környezetbarátabb a többi létező technológiánál. A szabadalmaztó Evonik a világ legnagyobb hidrogén-peroxid gyártója. A fejlettebb, költséghatékonyabb és nem utolsó sorban a környezet szempontjából is előnyös technológia egyértelműen előnyt jelent a

jelenlegi régiós versenytársak régebbi technológiáival szemben. Ráadásul mi saját alapanyaggal is rendelkezni fogunk, a propilén-oxid gyártáshoz kellő mennyiségű propilént állítunk elő Tiszaújvárosban és Százhalombattán.

A Poliolt komplexumban tehát a Thyssenkrupp és az Evonik által használt HPPO (hidrogén-peroxidból propilén-oxid) eljárással fogják a poliolt előállítani. Az említett partnerekkel 17 fő szerződést kötöttek, melyek közül 3 volt a licencszerződés.

Az előadó bemutatta a tiszaújvárosihoz hasonló megaprojektek beszállítóinak kiválasztási módszerét és a döntés szempontjait, majd a már kiválasztott eljárás megvalósításának modelljét. A kivitelezés a Thyssenkrupp fővállalkozásaként valósul meg, aki a kivitelezésben közreműködő, többségében külföldi alvállalkozókról is döntött.

A hivatalos alapkövetelményre 2019. szeptember 27-én került sor, de a valós kivitelezési munkák már 2018-ban elkezdődtek.

A tervezési munkákon mintegy 300 mérnök dolgozott Indiában, Thaiföldön, Németországban és Magyarországon.

A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány szinte hihetetlen számadat az építkezésről:

- a felhasznált terület elérte a 35 hektárt
- megmozgattak kb. 800 000 m³ földet
- felhasználtak kb. 90 000 m³ betont
- a beépített acélszerkezet 13 000 tonna (ez kb. 2 Eiffel toronyhoz is elegendő)
- lefektettek 2500 km kábelt, összeszereltek kb. 700 km csővezetékét
- az automatizáláshoz beépítettek 4500 helyszíni műszert, 85 elemzőt, 18 DCS operátori állomást
- a kivitelezői létszám csúcsidőben elérte a 2500 főt
- a helyszíni munkaórák száma meghaladja a 15 milliót

A kulcsberendezések folyamatosan érkeztek a helyszínre és azonnal beépítésre kerültek.

Olaszországtól Thaiföldre a világ minden tájáról érkeztek elemek az új gyárhoz. A tengeri szállítmányok a Fekete-tengeren Konstancába érkeztek, ahonnan folyami uszályokon a Dunán és a Tiszán hajóztatták fel a berendezéseket Tiszaújvárosba. A szállítmányok más része a belgiumi Genkből indult, ahonnan folyami szállítás során a Rajna, Majna, Rajna-Majna-Duna csatorna, a Duna és a Tisza volt az útvonal.

A folyami szállítások során figyelembe kellett venni a Tisza hajózhatóságának korlátait, viszont a készülékek méretei miatt egyszerűen nem volt más megoldás. A szállítás túlnyomó részét március-április hónapokra kellett ütemezni a legkedvezőbb szállítási körülményeket figyelembe véve.

Tiszaújvárosban a Tisza-parton új ideiglenes kikötőt kellett építeni, ahol egy nagy teherbírású, lánctalpas daru emelte át speciális szállítójárművekre a rakományokat. A szállítmányok a kikötőből az építési területig az erre a célra kialakított úton jutottak el.

Arravaló tekintettel, hogy a Tisza nem hajózható egész évben, a tiszaujvárosi telephelyre közúton is szállítottak egyes berendezés darabokat a budapesti- illetve a gönyüi kikötőből, köztük egy 72 méter hosszú propán-propilén elválasztó oszlopot, ami önmagában meghatározó logisztikai teljesítmény volt. A szállítmány 3 nap alatt tette meg az utat a gönyüi kikötőből Tiszaújvárosig.

Néhány érdekes adat a berendezésekről:

- a leghosszabb készülék: 45 méter
- a legnehezebb készülék: 404 tonna
- a szállított készülékek összes tömege: 5500 tonna

A pandémiás helyzet jelentősen megnehezítette a beszállítási lánc működtetését és a kivitelezést. A járvány a munkaerő igényesebb szakaszban érte a beruházást, melynek hatása a 2020-as év második felében volt legjobban érezhető.

Egy 2020. október 6-i adat szerint a Thyssenkrupp az összes munkavállalót teszteltette, az eredmény elszomorító volt: 1717 teszt közül 242 lett pozitív és további 123 embert minősítettek szoros kontaktnak.

Ennek következtében az eredetileg tervezett 2021. évi befejezési határidők nem voltak tarthatók. A késés a jelenlegi helyzetben 12-15 hónap, így az első komplex próbákra ez év vége felé lehet számítani.

Ugyancsak a MOL Szakmai program keretében bemutatkozott tagjaink előtt Császár Péter, a Dunai Finomító igazgatója, aki 2021. július óta tölti be ezt a pozíciót.

Bemutatkozásában elmondta, hogy az előző igazgatókhoz képest nagy változás, hogy ő nem vegyész, hanem közgazdász, a Corvinus egyetemen szerzett diplomával rendelkezik. 2013 óta áll a MOL alkalmazásában. Igazgatói kinevezését megelőzően főként pénzügyi területeken dolgozott illetve

egy ideig a MOL olaszországi leányvállalatának igazgatósági tagja volt. 2018. októbertől 2021. júniusig a MOL Logisztika vezetője volt.

Előadásában a közelmúltban lezajlott MOL Termelés munkavállalói fórum tematikájához hasonló témaköröket fejtette ki.

Az aktualitások közül kiemelte az orosz-ukrán háború hatásait a kőolaj finomításra. A Barátság-2 vezeték jelenleg még zavartalanul működik, ezzel együtt fel kell készülni az Adria vezetékre történő átállásra is. Jelenleg 30-35% egyéb olajat dolgoz fel a Finomító.

Ahhoz, hogy 100 %-ban át lehessen állni egyéb olajra, néhány főbb projektet említett, mint pl. a tárolás, a keverés, a desztilláció- és a gázfrakcionáló szűk keresztmetszeteinek feloldása, a sómentesítés bővítése, fáklya rendszer módosítása, korróziós tanulmánytervek, a HDS üzem reaktorainak módosítása, a koksizoló alapanyagának módosítása, stb.

Ezen a ponton tagjaink több kérdést tettek fel, amelyekből elsősorban a finomító jövőjéért érzett aggodalom emelkedett ki. A kapott válaszok megnyugtatóak voltak.

A stabil alapok közül a biztonságot emelte ki az igazgató úr. Elmondta, hogy az adatok romló tendenciát mutattak, mert a feladatok egyre nehezebbek. Sok az úgynevezett majdnem bal eset, amin mindenképpen változtatni kell. Rendkívül fontos a szakszerűségre való törekvés.

Az előadás befejező részében kitért még a leendő újdonságokra is. Szóba került egy MSA-2 üzem, Aromás-3 üzem, zöld hidrogén üzem építése, a bázisolaj stratégia megváltozása és a hulladékgazdálkodás területén új hulladékégető építése is.

Császár Péter bemutató előadása alapján, a MOL-ért tenni akaró, szimpatikus embert ismertünk meg.

Jeli arborétum, vagy ahogy mostanában hívják a Jeli Varázskert

Kirándulás a rododendronok hazájába

A Jeli arborétum nemcsak Magyarország, de Európa egyik legszebb botanikus kertje, különösen tavasszal (április-május), amikor virágznak a rododendronok. A Vas megyei Kám község határában, több mint 100 hektáros területen egyedülálló gyűjteménnyel találkozhatunk. 2022. május 10-én ide szerveztünk kirándulást, óriási érdeklődés mellett, hiszen 88-an jelentkeztek erre a látványos programra.

A nagy létszám miatt két autóbusszal indultunk a Százhalombattától mintegy 190 km-re található arborétumba.

Az arborétum építését dr. Ambrózy-Migazzy István gróf kezdte meg 1922-ben, aki a kor legnagyobb botanikusa volt. Nem hitt abban, sőt kényelmes megoldásnak tartotta azt a felfogást, miszerint a mi éghajlatunk alatt nem lehet örökzöldeket nevelni. Tanulmányozta a növények életfeltételeit, majd úgy társította őket, hogy kölcsönösen segítsék, biztosítsák egymásnak az életben maradás feltételeit. A park 1933-ra már 5 hektárnyi beépített területtel bírt, ám a gróf halálával a munka félbeszakadt. Szerencsére néhány évvel később 1953-ban megtörtént az áhított változás, a kertet védetté nyilvánították és folytatták az Ambrózy által megkezdett óvó gondoskodást. A hatvanas években tovább javult a helyzet: olyan erdészeti rekonstrukció vette kezdetét, amelynek segítségével az egész arborétum újjászületett.

A következő évtizedben a virágzás folytatódott, egyre több faj kapott otthont ebben a varázslatos birodalomban. Botanikusok egész sora dolgozott azért, hogy mára már több mint 50 fenyő, 39 nyír, több mint 100 lág-

szárú hagymás, hagymagubós és gyökértörzses faj színesítse az arborétum növénypalettáját. Ebben az időszakban készültek el a látogatókat segítő sétautak, az esőházak a padok és az útbaigazító táblák is.

Április-májusban az egész arborétum virágba borul, a pompázatos színek mellett a finom, bódító illat ejti ámulatba a látogatókat.

Rögtön a bejáratnál nárciszfoltok fogadtak bennünket. Az akadálymentesített ösvényen tovább haladva a kert alapítójának, Ambrózy grófnak a szobrát láthattuk, melyet fehér virágú virágzó füzéres gyöngycserjék szegélyeznek.

A parkban való látogatást egyénileg szerveztük, helyi idegenvezető bevonása nélkül. Számos sétaútvonal közül választhattunk. A Varázskertben kialakított ösvényeken és kényelmes kavicsos utakon barangolhattunk, ahol irányító táblák segítik a tájékozódást és a természeti szépségek felismerését. A sétányok mentén padok, pihenőszigetek várják azokat, akik megpihennének.

Három javasolt útvonal volt:

A nyugalom ösvénye – ezt azoknak

alakították ki, akik kényelmes tempóban szeretnek barangolni, de a Varázskert legjavát is meg kívánják ismerni. Az egy kilométeres séta során megtekinthetik a „virágos gróf” emlékházát, életművének személyes emlékeit, és ellátogathatnak végső nyughelyére is. Mindeközben megcsodálhatják a csodálatos, ezernyi színben ragyogó rododendronokat és az egyedülálló fenyő gyűjteményt is.

A családi csodatúra – Kisgyermekes családokkal, akár babakocsival is könnyen bejárható, vadregényes sétaútvonal. A két kilométeres barangolás alatt számos látnivaló várja felnőttet, gyermeket egyaránt.

Kalandtúra felfedezőknél – a négy kilométer hosszú túrát a kalandok szerelmeseinek, az igazi felfedezőknél ajánlják. Egzotikus tájak világát, bambuszokat, külhoni növényeket, igazi messze földi különlegességeket ismerhetünk meg. Olyan mesebeli helyeken járhatunk, mint a valóban égig érő fákkal lenyűgöző Óriások erdeje, vagy a vadregényes Hétforrás-szurdok. Közben persze láthatjuk a pompázó

Kilátó

Gróf dr. Ambrózy-Migazzy István emlékműve

Lomkorona sétány

Rhododendron molle

Katabán havasszépe

rododendronokat is.

Mindenki maga dönthette el melyik sétautat választja.

Tájképileg a legszebb részek, amelyek bármelyik évszakban csodálatosak, a japán tájővezet a bambusszal övezett tó partján, a közvetlenül felette magasodó, új, fából épült kilátótoronnyal, a vadregényes Hét-forrás környéke és az Óriások erdeje. 2019. május óta látogatható itt a fából és acélból kiépített, magasan a talaj felett, közel 10 méteres magasságban, a tülelevelűek koronái között 130 méter hosszan kanyargó sétány.

No de mik is ezek a rododendronok? Ők a Varázskert fő látványosságai, amelyekre magyarul a természetes élőhelyükre is utaló havasszépe elnevezést használják. A rhodo rózsát, a dendron fát jelent, ám ezek a növények nem a rózsafélékhez tartoznak, hanem a bangafélék családját gazdagítják, ahová a méltán kedvelt áfonyák is tartoznak. A lombhullató fajokat azalea néven is illetik.

A Jeli Varázskertben több mint 300 rododendron faj él, a példányok száma több tízezer. A bejárat közelében, a Felső Parkban a kertalapító, gróf Ambrózi-Migazzi István által ültetett rododendronok alkotják az Azaleumot, azaz a havasszépék gyűjteményének gerincét. Kiemelkedő díszértékűek a Rhododendron kaemferi (kurukume havasszépe) egyedek, melyek lombfakadás előtt, április végén tűzvörös színben pompáznak. A Rhododendron molle május elején nyílik a fehértől a sárgán keresztül a narancs összes árnyalatában. Az örökzöld havasszépék közül a Katabán havasszépe impozáns méretű bokor, a 4-5 m-es magasságot is eléri.

Az alátelepített erdei fenyvesben közel 20 hektáron rododendronokkal sűrűn beültetett sétányok kínálnak különleges élményeket. A hangulatos utakat az erikafélék képviselői uralják.

A tavasz másik csodája, a Magnólia gyűjteménybe telepített mintegy 15 ezer tő, különböző fajta nárcisz, mely

együtt virágzik a magnóliákkal, elképesztő színparádét varázsolva.

Az óriási területen fekvő parkot mindenki a saját tempójában és elképzelései szerint járta be. Voltak, akik segédeszközöket használtak, akik elfáradtak megpihentek, voltak akik kihasználták a lehetőséget rododendron vásárlására.

Az arborétum meglátogatása után a Dabrókai Betyár Csárdába mentünk ebédelni. A csárda kb. 30 kilométerre van az arborétumtól Karakó község közelében a 8-as főút mellett.

A csárda magyaros, változatos ételkülönlegességekkel és italkínálattal várja vendégeit, akik szeretik a hagyományos finom ételleket és csárdahangulatban szeretnék élvezni a gasztronómiai élményeket.

Az 1948-1949-es szabadságharc előtt és után kialakult betyár életben a Bakony-erdő és környéke, csárdái, kedvelt tartózkodási helyei voltak az üldözötteknek. A Dabrókai csárda is igen sokat szerepelt az egykori betyárkihallgatási iratokban. Valamikor az átvonuló kereskedők, vándorok, állathajcsárok kedvelt pihenőhelye is volt.

Jóízűen falatoztuk a gyöngyöző házi húslevest, a sertés pörköltet galuskával, házi csalamádéval vagy a primás pecsenyét, és végül a túrós rétest!

Jól éreztük magunkat és jó hangulatban, szép élménnyel buszoztunk haza.

2022. május 22–26

HÉVÍZ ÉS KÖRNYÉKE

Az éves belföldi kirándulásunkat eredetileg szeptember hónapra terveztük. A májusra ütemezett külföldi kirándulásunk Észak-Erdélybe viszont a szomszéd ország háborús helyzete miatt elmaradt, így belföldi kirándulásunkat előrehoztuk május hónapra.

A kiránduláson 47 fővel vettünk részt. Útban Hévízre megálltunk a Balaton északi oldalán Zánka és Monoszló közelében, hogy megcsodáljuk a Hegyestű nevű geológiai természeti csodát. A hegy a tó felé szelíd, tipikus szőlőhegy arcát mutatja, melynek túlsó oldalát kettévágta a hajdani kőbánya. A bányaudvar fölé magasodó, kétszintes, függőleges bazaltoszlopokból álló irdatlan sziklafal lenyűgöző látványt nyújt és a páratlan kilátást nyújtó hegytetőre is fel tudtunk mászni.

Mintegy 8 millió évvel ezelőtt kelet-

kezett egy hatalmas lávakitörés eredményeképpen a tűzhányó, az aktív korszak után a lassan hűlő lávató sötét, bazalt lávadugóként dermedt meg a vulkán kürtőjében, a folyamat során a kőzetet függőleges repedéshálózat járta át, ezek mentén alakult ki a jellegzetes, sokszögletű, oszlopos formájú bazalt.

A fogadóépület melletti lépcsősoron érünk fel a lenyűgöző alsó bányaudvarba, ahol információs táblák mutatják be a földtani és természeti érdekességeket. A kőzettípusokból is láthatunk egy átfogó gyűjteményt.

Innen ismét egy lépcsősor indul egy újabb szintre. A Káli-medencére nyíló kilátóhelynél rajzos tábla segít beazonosítani a környék tanúhegyeit.

Hosszú, meredek, fakorlással biztosított lépcsősor vezet fel a Hegyestű (336 m) legmagasabb pontjára, ahonnan pazar panorámát élvezhettünk a Balatonra, a Káli-medencére, a Tapolcai-medence jellegzetes tanúhegyeire.

Következő megállónk Szigligeten volt, ezen a helyen a várba vezető meglehetősen meredek út várt ránk.

A szigligeti vár immáron 750 éves múltra tekint vissza, Magyarország egyik leglátogatottabb és méltán népszerű vára a Balaton északi partján. Egyike azon kevés várainknak, amely a török időkben sohasem hordozta tornya-

in az oszmán felségjelvényeket. Derék katonái megőrizték függetlenségét 150 éven keresztül. Csak a Habsburg-gyűlölet pusztította el, felrobbantotta a falait.

A várban tett rövid séta és a különböző szintek megmászása után tovább utaztunk Hévízre, majd elfoglaltuk szálláshelyeinket az Erzsébet Hotelben.

Ezután szabad program volt mindenkinek. Volt, aki egy városi sétát választott, voltak, akik a Dotto-val (városnéző kisvonat) tettek egy kört és voltak, akik máris felkeresték a híres Tófürdőt.

Másnap reggeli után Zalaegerszegrre indultunk, itt először a Zalai Finomítóban tettünk látogatást. Enzsöl Ervin, a maradékfeldolgozás vezetője mutatta be a Finomító történetét és jelenlegi szerepét a MOL szervezetén belül.

Közös sétát tettünk a gyártelepen, ahol megismerhettük az új gumibitumen előállító egységet, valamint a veszélyes hulladékokat – mint pl. a használt sütőolaj – feldolgozó üzemet is.

A séta után kaptunk egy tipikusan zalai marhapörköltet, dödölével. Nagyon finom volt!

A gyárlátogatás után tettünk egy másfél órás sétát Zalaegerszeg belvárosában, majd visszautaztunk Hévízre. Útközben még megálltunk egy rövid pihenőre Zalacsányban, a horgásztónál.

Hévízen a társaság egy része felkereste

a Tavorózsa tanösvényt. A 2,2 km hosszú tanösvény a termálfürdő véderdejében halad végig. Fő látványossága a 15 méter magas lombkorona megfigyelő kilátó, ahonnan szemügyre vehettük a különleges erdő lombkorona szintjét és a tó környékét.

A következő nap is igen tartalmasan, jó és szép programokkal telt el.

Első állomásunk Kistolmács volt, ahol tagtársunk, Bíró Ibolya szülői házánál, a csodálatos tó partján, finom pogácsákkal, frissítővel fogadott bennünket. Mesélt gyermekkoráról, magáról a településről is, a szépséges környezetről.

A település Nagykanizsától nyugatra, Letenyétől 7 km-re, északra terül el a Béci patak völgyében. A Kistolmácsi-tó 11 hektáron fekszik, szabad strand és horgászási lehetőség is. Itt van a Csömödéri Erdei Vasút végállomása is. Ez a vasút 32 kilométeren át szállít utasokat a zalai dombok vidékén, Lenti és Kistolmács között.

A település főútján végighalad a Rockenbauer Pál Dél-Dunántúl-i kéktúra útvonala. A rövid pikniken mindenki nagyon jól érezte magát! Folytattuk utunkat Bázakerettyére, a magyar olajipar bölcsőhelyére.

Visszamentünk egészen 1923-ig, amikor Kerettye határában, Budafapusztán, az Angol-Perzsa Olajtársaság próbafúrása során kőolajat kerestek a földben, ám akkor még nem találtak. A Budafa-2-es kút fúrásakor 1937. február 9-én azonban az Eurogasso cég sikerrel járt, megtalálta a Trianon utáni Magyarország első kőolajmezejét, amely egyben metángáz forrásként is szolgált.

Az olajcég 1938-tól MAORT (Magyar-Amerikai Olajipari Rt) néven szívta magába a munkásokat, de lakhatási problémák miatt nem volt egyszerű a letelepedés. Amikor elindult az olajipar, csak 13 hektáros volt a település – tudtuk meg Hofstädter József idegenvezetőtől. A lakás gondokat pár év alatt némileg orvosolták, két lakótelepet is felhúztak, típházak épültek a mérnököknek, amelyek egyszerre viselték magukon az amerikai stílust és a göcseji építészeti hagyományokat. A házak között, mintha csak egy nagy parkban lennének, nincsenek kerítések.

A vállalatot amerikai üzletemberek és mérnökök vezették, nagyjából tucatnyian voltak Kerettyén. A II. világháború alatt a kutakat hadiüzemmé nyilvánították, az ott dolgozókat nem vitték a frontra, így Bázakerettye lakossága nem szenvedett nagy kárt a háború során, eltekintve néhány légcsapástól és a németek kitelepítési akcióitól.

Az amerikaiak 1948-ig, a kommunista hatalomátvételeig voltak itt, de aztán távozniuk kellett. A MAORT-ot államosították, egyik vezetőjét, Papp Simon geológust – szobrát láttuk a parkban – koncepciók perben elítélték. Azzal vádolták, hogy visszafogta a termelést és szándékosan kárt okozott a magyar államnak.

A zalai olajmezőkön aztán az oroszok is megjelentek, akik háborús jóvátételként tekintettek az olajra, csúcsra járaták a termelést, ami a mező idő előtti kimerüléséhez vezetett.

Bázakerettyéről a közeli Budafai Arborétumba látogattunk.

Az arborétum területét alkotó erdők régen a Zichy család birtokában voltak. Az itt található vadászkastély 1926-ban épült, körülötte ekkor kis parkot és tavat alakítottak ki.

A parkban 132 féle tűlevelű és 88 féle lomblevelű fát ültettek el. Tavasszal az azáleák virágzásakor az arborétum valódi tündéerkertté változik, de a jegenye-, a mamut-, és a mocsári fenyő állománya egész évben különleges látványosságot kínál.

Az arborétumban tett séta után visszautaztunk Hévízre.

Ekkor a csapat egyik fele a városnéző kisvonattal elment Héviz Egregy nevű városrészébe. Itt tárták fel a Balatoni környék egyik legjelentősebb leletét, a kora császárkorból származó kőépületet, amely a villagazdaság lakóépülete volt.

Ugyancsak itt található egy Árpád kori templom, a Szent-Magdaléna templom, építésének ideje pontosan nem ismert. Első védőszentje Alexandriai Szent Katalin volt. A templom az egregyi temetőben van, a borospincék után.

A borospincékben finom borokat kóstoltunk.

A következő napon Keszthelyre látogattunk, ahol egy rövid városnéző séta után, idegenvezetéssel meglátogattuk a Festetics kastélyt.

A Festetics család Magyarország egyik legjelentősebb nemesi családja volt több mint 200 évig. A családot a 18. században emelték grófi rangra, s a későbbi generációk tagjai közül sokan fontos szerepet játszottak Magyarország politikai, gazdasági, tudományos és kulturális életében.

A kastély építését Festetics Kristóf kezdte el. Ebből az építési periódusból (1745 – 1750) származik a jelenlegi épület középső, keleti szárnya. A barokk stílusú, megközelítően téglalap alaprajzú, egyemeletes kastély középtengelyében, a földszinten volt a kocsithajtó, felette pedig a nagybédlő – ezek falait ma is őrzi a kastély.

Már Kristóf idején, majd fia Festetics III. Pál alatt több átalakítási terv készült, ám ezek nem valósultak meg. A tervek a kastély U alakúvá történő kibővítését célozták, illetve az U szárnyainak végéhez L alakban csatlakozó szárnyrészeket mutattak.

A kastély átépítését végül Pál fia, Festetics I. György kezdte meg 1792-ben. A tervezett U alak két hátranyúló szárnyából csak a déli, könyvtári szárny épült fel klasszicizáló, késő barokk (copf) stílusban. A belső munkálatok 1804-ig tartottak. Ma a nagykönyvtár, az alatta lévő egykori levéltár (márványterem) és a kápolna őrzi leginkább a György-kori bővítést.

A következő jelentős átépítést és bővítést 1883–1887 között Festetics II. Tasziló végeztette a kastélyépületen historizáló (neobarokk és neorokokó) stílusban. Meghosszabbította a középső szárnyat, és végre megvalósult az U alak. Elkészült az északi szárny, amely a bálterem és a vendéglakosztályok befogadására szolgált. Ekkor épült fel a torony is illetve az egész épületet új manzárdtetővel fedték le. A homlokzatok és a belső terek, elsősorban a lépcsőházak átalakításával együtt ekkor nyerte el a kastély mai formáját.

Az impozáns kastélybelső megtekintése után tettünk egy sétát a pálmaházban is.

Keszthelyről Zalaszentőbába utaztunk. Itt található Európa egyik legnagyobb sztúpája.

A 316 méter magas Világosvári-hegyen, az Emberi Jogok Parkjában található buddhista építmény a béke jelképe, színes imazászlók lengnek körülötte, mantra zene szól, és füstölő illata vegyül a levegőbe. A sztúpa építését Bop Jon koreai buddhista szerzetes javaslatára 1990-ben Huszti Zoltán, Zalaszentő polgármestere engedélyezte. Az építkezéshez szükséges közel 40 millió forint európai országokból, illetve döntően Dél-Koreából érkező adományokból jött össze. 1992 márciusa és szeptembere között épült fel és 1993. június 17-én Tibet száműzött vallási vezetője, személyesen a 14. Dalai Láma, Tenzin Gyatso szentelte fel nagy ünnepség közepette a sztúpát és a környező erdőt.

A hófehér építményt kör alakú lépcsőzetes talapzat

övezi, mely a rituális körüljárást szolgálja. A tiszteletadás jeleként úgy kell körbehaladni, hogy a sztúpa tőlünk jobbra legyen.

A belsejében Buddha tanításait, Európában egyetlenként eredeti Buddha-ereklyéket és egy 24 méter magas életfát állítottak, továbbá a szentély központjában egy – Dél-Koreából származó – Buddha-szobor is van. A szentély történetét az érdeklődők a mellette lévő háromnyelvű emléktáblán ismerhetik meg. Rajta ez áll: „Sugározzon ez a Béke-sztúpa innét az Emberi Jogok Parkjából, mindent átható békeszerető gondolkodást az egész világba!”

A sztúpa, a buddhista építészet egyik jellegzetes példája. Egyike a legrégebbi buddhista vallási építményeknek, kezdetben egyszerű földhalom volt, amelybe Buddha ereklyéit temették. A legenda szerint Buddha halála után a testét elhamvasztották, és a hamvait nyolc sztúpába osztották szét. Az i. e. 3. században Asóka felnyitatta ezeket, és a hamvakat szétszította az általa épített több ezer sztúpában. A buddhizmus terjedésével más ázsiai országok is átvették a

sztúpát, de közben funkciója és kinézete megváltozott; ennek eredménye a pagoda.

Egy sztúpa alapvetően az alábbi öt építőelemből áll: egy négyszögletes alap, egy félgömb alakú boltozat, egy kúp alakú csúcs, egy sarló, egy korong

Mindegyik elemnek gazdag szimbolikája van, és megfelel az öt elem (föld, víz, tűz, levegő, űr) valamelyikének.

A szentély szomszédságában található egy mindenki által szabadon látogatható Meditációs Ház is.

Kora délután visszatértünk Hévízre, ahol a szabad program keretében néhányan megfürödtek a Tófürdő kifolyó medencéjében.

Az „utolsó” vacsora után voltak, akik orgonakoncerten vettek részt a Szentlélek templomban vagy sörözgettek, bozrogattak a szálloda szomszédságában.

És elérkezett a hazautazás napja. Ezt a napot is tartalmasan töltöttük. Először megálltunk Fenékpusztán a Kis-Balaton látogatóközpontnál.

A Kis-Balaton – mely Európai viszonylatban is kiemelkedően értékes vizes élőhelyünk – sokféleképpen él a köztudatban: madárrezervátum, nemzeti park, az első természetvédelmi őr – az egykori kócsagőr – személyében az intézményesült hazai természetvédelem szülőföldje. Fekete István regényeinek romantikus helyszíne, a Balaton halbölcsője, vízvédelmi rendszer, ökoturisztikai célpont.

Van itt interaktív kiállítás, mozi, tanösvény, játszótér, étterem, ajándékbolt.

Mi szakvezetéssel látogattunk el a Diás-szigetre. Itt, a Kis-Balaton szívében, Fekete István természetbe menekülésének helyszínén ma emlékházzal adóznak a berek tanítómesterének, az ifjúsági állatregények koronázatlan királyának.

Az emlékházban kiállítás látható az író regényeiből – Tüskevár, Kele, Lutra, Vuk, Téli berek, Bogács – a regényekben szereplő állatok kitömött változataival együtt. A ház szomszédságában áll a pákászkunyhó, ami gyékényből és nádból készült, éppen olyan, mint amilyenben a Tüskevár Matulája lakott nyáron.

Innen autóbusszunkkal a közeli Kápolnapusztára mentünk és megnéztük a bivalyrezervátumot.

A rezervátum a hazánkban őshonosnak számító bivaly fennmaradásában, génállományának megőrzésében fontos szerepet játszik, s egyben a faj bemutatásának népszerű központja. Itt él hazánk legnagyobb látogatható bivalycsordája. Az állatok távcsővel is megfigyelhetők, de szabad szemmel is jól láttuk őket dagonyázás közben is, valamint a legelésző bivalyok mellett fürgén futkározó ürgéket is láttunk. Megfigyelhettük a gyurgyalagok életterületét is.

A fogadóépületben lehetőség van kiadványok, ajándéktárgyak, bivalyszalámi megvásárlására, illetve kávé, frissítők fogyasztására.

Ez volt tavaszi kirándulásunk utolsó programja, innen már élményekkel telve, vidáman utaztunk haza. Köszönet a szervezőknek! Jelszónk változatlan: Folytassa OMNYE!

JUNIÁLIS

2022. június 28-án tartottuk a már ugyancsak hagyományos nyári szabadtéri rendezvényünket, a juniális, a dunafüredi Csónakházban. Az időjárással ezúttal jól jártunk, hiszen a reggeli órákban történt kisebb csökörgés után az esemény kezdetére már csak felhős volt az ég, később aztán kisütött a nap is.

Reggel a férfiakból álló csapat nekilátott a pavilonok és asztalok összeállításának, melyeket már előző nap a helyszínre szállítottak. Összeálltak a főző csapatok is és megkezdték a munkát. Ezalatt otthon sülték a finom sütemények, hogy kezdetre azok is elkészüljenek. Tíz órára már több mint 100 fő tagunk és vendégeink a helyszínen voltak és megkezdődtek a nagy beszélgetések.

A főző csapatok nagy erővel dolgoztak. A Kovács Laci és Teri házaspár vegyes pörköltet, a Buda házaspár, Balai Marcsi és Sziva Lenke székelykáposztát, míg a Tolvaj házaspár birkahússal készült palóclevest készített.

Mindhárom étel nagyon finomra sikerült, melyet a teljesen kiürült edények is bizonyítottak az ételosztás után.

Amíg az ételek készültek, az előző évhez hasonlóan egy vetélkedőre került sor. Ebben 16 fő vett rész 4x4 fős csapatokat alkotva. / Aranyásók – Tüske Árpád, Kovács Lajos, Schek József, Heiman Péter, Brutális Juniális – Valent Sándorné, Dr. Barabás Mária, Pogány Gyula, Bocskor Miklós, Motorhajtók – Komáromi László, Dr. Fehér Pál, Tolvaj Gábor, Vargáné Csöpi, - Tudorok – Szeifertné Erika, Sziva Lenke, Novák Ferenc, Buda Dénes)

A vetélkedő anyagát Gyöngy Márton állította össze, aki a vetélkedő levezetését is magára vállalta. A zsűri szerepét elnökségi tagunk, Macsali Károly látta el.

A kérdések egyike-másika bizony kifogott a versenyzőkön. Néhány példa a kérdések közül:

- Adja meg az OMNYE tagjai közül a tíz legalacsonyabb törzsszámmal rendelkező nevét, (nem volt telitalálat)

- Minden csapatnak jutott egy kitalálendő személy – sorban elhangzó 10 információból lehetett eljutni a megoldáshoz, annyi pontot kaptak, ahány információt nem használtak fel (a kitalálendő személyek voltak – Dr. Kürti Sándor, Iliny János, Dr. Rátosi Ernő, Macsali Károly)

- Előző év végén volt egy sikeres történelmi Kvíz, melyet Takács József állított össze. Ebből hangzott most el 6 kérdés, 1, X, 2 válaszlehetőséggel

- Készült egy 13+1-es totószelvény az OMNYE 13 évéről
- Végül emlékezni kellett Százhalombatta címerére, megfelelően kiszínezve

A vetélkedőt a Brutális Juniális csapat nyerte.

A vetélkedő és az elfogyasztott ebéd után került sor juni-

álsunk új programjának debütálására, ami a Nóta Móka nevet viselte.

A programot Tolvaj Gábor szervezte, aki már előzetesen összeállított egy listát jól ismert, fülbemászó slágerekből. Ezt a listát mindenki megkapta e-mailben, de a helyszínen is rendelkezésre állt. Összesen 37 sláger került fel a listára, teljes szöveggel együtt. A jelentkezést nem nevezhetjük tömegesnek, de akik bátran belevágtak, legyőzték gátlásaikat és megmérték magukat

nagy tapsot kaptak teljesen megérdemelten. Kiemelkedett Lefkánics Gyula és Kolbert György duettje – a „Nézését meg a járását” című nótával, valamint Szeifertné Tóth Erika szóló előadása a „Lesz maga juszt is az enyém”, de a Keresztényi Marcsi Sziva Lenke, Kutasi Zsuzsanna, Zentainé Gyórik Ildikó, Bocskor Miklósné, Marek Ildikó, Szeifertné Tóth Erika alkotta asszonykórus is óriási sikert aratott. A zenei aláfestéseket állandó partnerünk, Csósz

Jani biztosította. A Nóta Móka végén a szereplők azért úgy döntöttek, hogy a jövő évi X faktorba még nem neveznek.

A műsor után, aki akart – és voltak így többen is – táncolhatott, míg a hallgatóság elfogyasztotta a süteményeket és a jó hideg sörök mellett folytatták a társalgást.

Jól sikerült a program, köszönet a szervezőknek, jövőre is jövünk! Folytassa OMNYE!

HÁTIZSÁKOS KIRÁNDULÁS A BÖRZSÖNYBE UNOKÁKKAL

2022. augusztus 29-én Balai Marcsi kezdeményezésére unokáinkkal közös kirándulást szerveztünk a Börzsöny hegységbe. A 27 egyesületi tag mellett 17 unoka és 2 vendég jött velünk, autóbusszal Kismarosig.

Kismarosról az Erdei Vasúttal utaztunk Királyrétre. A Királyréti Erdei Vasút hazánk legidősebb erdei vasútjainak egyike, mely az egykor 200 km-t meghaladó börzsönyi kisvasúthálózat egyik fennmaradt vonala. A Börzsöny legnagyobb medencéjének vizeit összegyűjtő Morgó –patak völgyében halad a Duna parttól Szokolya községen át Királyrértig. Királyrét szinte a hegység közepén van, a legszebb börzsönyi túrák kiindulópontja.

A végállomásra érkezést követően két csoportot alakítottunk, és 1 óra különbséggel ugyanazt a programot követtük.

Először felkerestük a kb. 300 méterre található Hiúz házat. Ez tulajdonképpen a Királyréti Erdei Iskola és Látogatóközpont, ahova szeretettel várják a kicsiket és nagyokat egyaránt. Fő látványosága a rendkívül informatív és szórakoztató „Börzsöny lakói” című kiállítás.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park kezelésében lévő kiállítás csupán egyetlen szoba, de meglehetősen hosszú időt lehet itt tölteni, ismerkedni a hegység lakóival, legyenek azok állatok, a hiúztól a szarvason át a rókaig vagy a növények a gombáktól a fáig. Számos

játék, interaktív elem teszi izgalmassá minden korosztálynak a Börzsöny élővilágának, földrajzának megismerését.

A padlót teljesen beborítja a Börzsöny nagy felbontású műholdas felvétele, rengeteg mindent kézbe lehet fogni, még borzko ponyját is simogathatunk. Beazonosíthatjuk a hegység különböző hangjait, kameracsapdás felvételeket láthatunk a rejtett életet élő állatokról, kitalálhatjuk milyen állat bundáját simogattuk meg.

Az épület mögött kezdődik a jelzett tanösvény a Bagoly-bükki patak partján. A tanösvényen helyi idegenvezető kalauzolása mellett haladtunk végig. A patakon egy kis hídon, egy fatörzsön vagy egy kővekből álló gázlón kellett átgyúgyeskedni magunkat, majd kényelmes sétaút következett egy fennsík fenyvesben. A tanösvény 9 állomásból áll, közben megismerkedtünk az erdő és a tavak élővilágával.

Itt az idegenvezető bemutatott egy szarvas agancsot, majd leemelt egy odút egy fáról, amelyben népes pele család lapult, összegubnya, a mama éppen szoptatta a kicsinyeit.

Pár száz méter után ismét fatörzsön kereszteltük a patakot, majd kibukkantunk a Bajdázói-rétre, amelynek túlsó végén van a Bajdázói-tó. Itt található egy hajdani kőbánya is.

A Bajdázói-tavat mesterségesen hozták létre. Jelenleg a védett tóban, egyet-

len vadon élő teknősfajunk, a mocsári teknős elég nagy állománya éldegél. Napos délelőttökön a mocsári teknősök a tóban heverő fatörzsekre szoktak kímászni napozni.

A tavat megkerüli a tanösvény, majd közel ahhoz a helyhez ahonnan bejöttünk a rétre, egy széles erdei úton át jutunk el a következő tóhoz, amely már teljes egészében a horgászok birtalma. Innen már csak pár lépés és visszaérünk túránk kiindulási helyére.

A fennmaradó szabadidőben lehetőség nyílt a Hajtánypálya kipróbálására, amelyet unokáink és mi is nagyon élveztünk. A Királyréti hajtánypálya egy 750 méter hosszú körpálya a kisvasút Királyrét állomásától mindössze két percre, ahol lábbal meghajtható sínbiciklivel lehet megtenni egy 5-6 perces kalandot az erdő lombkoronái alatt.

Akinek még volt ereje felmászható a közeli Várhegy tetejére, ahol nemrég nyílt meg egy vadonatúj kilátó.

Az építmény 15 méter magas teraszára 80 lépcső vezet, a két alsó szinten egy-egy pihenőpadot alakítottak ki. Akik felmentek elmondták, hogy megérte a fáradozást, mert csodás panorama nyílik fentről a Börzsönyre, a Pilis hegyvonulatára, a Naszályra és a Cserhát lankás vidékére. A hegységek csúcsainak beazonosítására sok segítséget kaptak a minden irányba kihelyezett képes információs tábláról.

Amikor a Kisvasúttal indultunk vissza Kismarosra, óriási felhőszakadás zúdult a tájra. A Morgó -patak szó szerint morgóvá vált és pillanatok alatt villámárvíz keletkezett, ami a vasúti pálya alatt-mellett is hömpölygött. Így vonatunk csak nagyon lassan, szinte lépésben tudott visszatérni Kismaros állomásra, ahol már biztonságban voltunk. Útközben bizony volt, hogy inunkba szállt a bátorságunk, szerencsére megúsztuk a hirtelen jött özönvizet.

KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉLMÉNYEIM

A 2022. szeptember 13-i klubnapunkon tagtársunk, Tolvaj Gábor tartott előadást képzőművészeti élményeiről. Az erős kötődés a képzőművészeti alkotásokhoz még 1972-ben kezdődött, amikor végre megnyílt a lehetőség 70 dollárral a zsebben Olaszországba utazni. Már akkor megbabonázta a sok festmény, szobor, a képtárak és a múzeumok. Később sokfelé járt a világban és mindig gyűjtögette magába a képzőművészeti élményeket. Eredetiben kell látni ezeket a műveket, mert nagyon más, mintha csak egy kép reprodukcióját nézzük.

Erre az előadásra készülve Gábor úgy gondolta, hogy saját látószögéből mutatja be az utazások során szerzett élményeit. Kiválaszt egy helyszínt és néhány ottani művet. Mellé teszi a kor, a történelmi környezet és a stílus jellemzőit. Mivel nem szakértője a témának, így beszámolójában az érdekességekre, a benne felmerült érzésekre, gondolatokra tért ki elsősorban. Úgy gondolta, hogy ha kivetít néhány alkotást, akkor közelebb is hozhat egy-egy részletet az egész műből, így mutatva meg az apró szépségeket.

A mostani előadása Firenzéről és a reneszánsz festészetről mesélt el érdekességeket. Nem az volt a célja, hogy a mindenki által ismert „nagyok” (Raffaello, Leonardo, Michelangelo) művészetét magasztalja, hanem a kevésbé ismert művészekre csodálkozzon rá a hallgatóság.

A képzeletbeli sétát a reneszánsz elismerten első alkotójával, Giotto-val kezdtük. Bemutatta, hogy mennyiben más ez a festészet, mint a gótika. Láthattuk, hogyan került rá a képekre a mozgás, a távlat, a történet, a három dimenzió illúzióját keltve.

Képzőművészeti sétánk következő „terme”, Fra Filippo Lippi művészete volt. Lippi, a 15. század elejének szokásait, öltözködését csempészi be valóságos képeibe. Valamint a művészetét meghatározó történetet: Hogyan csábítja el a szerzetes barát a 18 éves novíciát? Hogyan lesz képeinek csodálatos szereplője a szeretett nő? A levetített képek segítségével ezeket mind feleleveníthettük, melyek segítettek Lippi műveinek értelmezésében.

Az 1400-as évek másik népszerű festője Domenico Ghirlandaio, a munkamániás festőművész és Firenze egyik legnagyobb freskófestője volt. Templomok egész sorának freskóival örökölte meg kora híres embereit, öltözködésüket. Csak néhány templom, ami említésre került: Firenze – Santa Maria Novella, San Gimignano – Dóm, Róma – Sixtusi kápolna. „Szent István vértanú” című műve Budapesten, a Szépművészeti Múzeumban látható.

Nemcsak Gáborra, hanem az egész hallgatóságra mély benyomást tett Ghirlandaio – „Nagypapa és unokája” c. kettős portréja, hiszen mi is valamennyien nagymamák és nagypapák vagyunk.

Ez az egyik legismertebb munkája, amelyen az idős ember és a kisfiú élet-

korából adódó ellentéteket ábrázolja, a szépség és a csúnyaság ellentételeivel együtt. Ugyanakkor csodálatos, ahogy az unoka és a nagypapa tekintete összekapcsolódik.

Ghirlandaio-val kapcsolatban még említésre méltó, hogy a későbbi nagy művész, Michelangelo, 13 éves korában az ő műhelyében kezdte festészeti tanulmányait.

Sandro Botticelli is a quattrocento ünnepezt festőművésze volt. Élete első felének képein a reneszánsz emberképét, a szép, az erényes, a tökéletes platonai eszmét mutatta be. Ő volt a korai reneszánsz idején a firenzei iskola legjelesebb képviselője.

Aztán jött az úgynevezett Savonarola korszak, a vallási fordulat. Savonarola volt az, aki tüzes hangú szónoklatokban elítélte azt a művészetet, amely nem a vallást szolgálja. Hatására Botticelli stílusa megváltozott, szigorúbb, szomorúbb lett. Erre jó példa „A halott Krisztus siratása” c. műve, amelyen az érzékelhető szenvedés valamennyiünkre erős hatást gyakorolt.

A reneszánsz „kirándulás” Petrarca 9. szonettjének előadásával ért véget.

Gábor zárásként megemlítette, hogy a jövőben is szeretne további képzőművészeti kirándulásokra invitálni bennünket.

VOLT EGYSZER EGY KRAKK BERUHÁZÁS

A 70-es évek végétől a motorbenzinek Airánti minőségi és mennyiségi igények növekedése szükségessé tette, hogy a Dunai Kőolajipari Vállalatnál további fejlesztéseket végezzenek és Krakk üzem építsenek. Már 1973-ben felvetődött

az üzem szükségességének gondolata, mert féltő volt, hogy az akkori olajárrobbanás, illetve az azzal járó korlátozás eléri Magyarországot is. A várakozások hamarosan beigazolódtak, a beruházás mégis évekkel később indulhatott

el, mert az illetékes minisztérium csak hosszas vita után szánta rá magát, hogy engedélyezze az üzemhez nélkülözhetetlen embargós amerikai technológia és berendezéseket vásárlását – a beruházási költség egy részéért – mintegy 70 millió dollárért. A szakma egy része az olcsóbb, de jóval tűzveszélyesebb úgynevezett termikus módszert alkalmazta volna, míg a DKV ragaszkodott a legkorszerűbb katalitikus technológiához. A harc nem volt hiábavaló, mert végül sikerült meggyőzni az illetékeseket, hogy az utóbbi valósuljon meg. A döntés helyessége később beigazolódtott, mert az olaszok által Németországban épített termikus krakk egységet két év múlva bezárták. Az amerikai, francia, magyar együttműködésben létesült százhalombattai üzem 1984 júliusában megkezdte a termelést és a beruházás másfél év alatt megtértült.

A 2022. szeptember 13-i klubnapunkon Dr. Gombás Vilmos, aki a beruházás idején Beruházási Főosztályvezető, valamint Bakos Iván, aki a projekt fe-

lelős vezetője volt, idézték fel a teljes beruházás folyamatát, amelyet nagy érdeklődéssel hallgattunk.

Dr. Gombás Vilmos kiemelte, hogy a megvalósításhoz számos új módszert alkalmaztak. A központi blokk alapozása az akkoriban még ismeretlen sátoros borítás alatt folyt, így télen is dolgozhattak, valamint bevezették a 16-18 órás munkanapokat és a kiemelt bérghazdálkodást, amely minden közreműködőt érdekeltté tett a leghatékonyabb munkavégzésben. A több ezres dolgozói létszám és a legkorszerűbb építési technológia, valamint a DKV által támogatott magas szintű kivitelezői gépesítés eredményeként az eredetileg tervezett 42 helyett 36 hónap alatt készült el az üzem.

Bakos Iván visszakanyarodott egészen a kezdetekig. Részletesen elemezte a technológia kiválasztásának lépéseit, melynek eredményeként az amerikai UOP cég lett a technológia szállítója, ami élenjáró nemzetközi szintet jelentett. Az alkalmazott műszaki megoldások – a regenerálás, az energia visszanyerés, az üzemi irányítás, a termék hozamok és energiafogyasztási mutatók – mind azt igazolták, hogy az üzem az ismert legkorszerűbb színvonalon valósult meg.

A finanszírozási szerződést a Magyar Nemzet Bank 1981. január 7-én kötötte meg a DKV-val. Ezzel párhuzamosan a Chemokomplexnél megkezdődtek a tárgyalások a DKV és az OLAJTERV szakembereivel együtt az üzem szállítására jelentkező külföldi ajánlattevőkkel. Ezek a PROCOFRANCE (UOP-val közösen), a JGC MARUBENI valamint a SNAMPROGETTI voltak.

A külkereskedelmi szerződés megkötésére 1981. április 24-én került sor az összehasonlító komplex értékelés és áralku alapján a PROCOFRANCE céggel, mely cég az eljárás tulajdonos UOP érdekeltségébe tartozó PROCON amerikai cég leányvállalata volt. Az üzlet megvalósítására a PROCON teljes garanciát vállalt.

A beruházás kivitelezése 1981. májusban kezdődött el. Ettől kezdve a tervezési és kivitelezési munkák gyakorlatilag párhuzamosan folytak.

Készül a kémény alapja

A kivitelezőkkel ekkor kezdődtek meg a tárgyalások a rendhagyó munkarend bevezetésére, amelyről Gombás Vilmos korábban már említést tett.

1981. júniusban kezdődött meg a kiviteli tervezés a PROCOFRANCE székhelyén, Párizsban, majd az első adat-szolgáltatás a hazai gyártású hőcserélőkre 1981. szeptember 17-én érkezett meg.

A honosítási késedelmek elkerülésére magyar tervező részleget is kellett működtetni a PROCOFRANCE székhelyén – a DKV, OLAJTERV és a kivitelezők mérnökeivel – akik a tervek jóváhagyását és honosítását ott helyben elvégezték. Így a kiviteli tervek a tervezőtől – minden további kezelés, zsúrizás nélkül – közvetlenül a kivitelező vállalatokhoz kerültek.

Ezen a ponton a DKV-nál már korábban is alkalmazott számítógépes beruházás pénzügyi nyilvántartási eljárást tovább kellett fejleszteni, a műszaki folyamatokat is ellenőrző integrált beruházási irányítási rendszerre.

1981. szeptemberben bevezették az alaposan megtárgyalt és közösen szabályozott kísérleti bérghazdálkodást a kivitelezők vonatkozásában, amelynek hasznát a kivitelezésben érezhették.

A hazai és külföldi gyártású készülékek valamint a csöve-

zetékek gyártóművi és helyszíni ellenőrzésébe bevonták az Állami Energetikai és Energiabiztonságtechnikai Felügyelet (AEEF) anyagvizsgáló laboratóriumát.

1981 őszen elkészítették a beruházás kiviteli hálóterveit és ütemterveit, majd jó néhány előkészítő tárgyalás után 1981. december 18-án tizenegy – Tervező, Külkereskedelmi- és Kivitelező Vállalat – a beruházó DKV-val együtt igazgatói illetve vezérigazgatói szinten aláírta a „Barna könyv”-et, amely a jóváhagyott hálótervet tartalmazta az ütemtervekkel, továbbá a megvalósításban résztvevő vállalatok kötelezettségeit.

1982-ben bevezették a szalagszerű csőelőregyártást, felhasználva a DKV-I ütemben épített régi karbantartó mű-

1983. májusban így nézett ki az üzem

a hajóról és a már előre átalakított, kiszélesített és megnövelt teherbírású úton keresztül jutott el a beépítés helyére.

A kiválasztott 55 fő üzemeltető 1983. januártól

1983 októberéig különböző tanfolyamokon sajátította el az üzemindításhoz és üzemeltetéshez szükséges ismereteket. Közülük 46-an további 1 hónapos betanuláson vettek részt az NDK-ban. Az 1982-83-ban megtartott intenzív angol nyelvtanfolyamok eredménye, hogy 10 fő az Amerikai Egyesült Államokban vett részt betanító tanfolyamon.

A Krakk üzem építéséhez kapcsolódtak úgynevezett blokkon kívüli járulékos fejlesztések is, amelyek az üzem építésével párhuzamosan valósultak meg. Ezek – mintegy húsz meglévő létesítmény bővítése mellett – új egységek létrehozását is jelentették. Néhány

példa: Kénkinyerő-III üzem építése, a tartálparkok bővítése, az üzemközi anyag-és energiarendszerek bővítése, az inertgáz- és préslevegő ellátás bővítése, az Etilező üzem bővítése, a katalizátor fogadás és tárolás kialakítása, vasúti rakodórendszerek építése, az AV üzemek intenzifikálása, a folyami kikötő átalakítása, Claus-I üzem bontása, stb.

A teljes fejlesztési összeg 6.500 millió forint volt. Az üzembehelyezés 1984. júliusban történt, aminek eredményeként a finomító évi 1-1,2 millió tonna fűtőolajból, benzint, gázolajat, cseppfolyós gázt, propilént és más magasabb értékű fehérarut tudott gyártani. Az üzemben az akkori világviszonylatnak megfelelő „nyugati” technológiát alkalmazták.

A Katalitikus Krakk üzem megvalósítása minőségi ugrást, korszakváltást jelentett a korábbi – keletről érkező – technológiákhoz képest, mely a teljes Dunai Kőolajipari Vállalatra és Százhalombatta városra is kisugározta pozitív hatását és gazdasági eredményességét.

hely kínálta lehetőséget. A kivitelezés ütemét hetente kooperációs megbeszéléseken értékelték és tájékoztatták a kivitelező vállalatok vezetőit a munkák helyzetéről, előrehaladásáról. Közben elkezdtek beérkezni a külföldön gyártott nagyméretű berendezések, melyeknek a helyszínre szállítása komoly logisztikai kihívást is jelentett.

A berendezések egy része közúton érkezett, amelynek megszervezése nem volt egyszerű. Érkeztek berendezések folyami úton is, volt olyan, ami tengeren jutott el romániai kikötőbe, majd a Dunán hozta fel egy hajó a Finomító kikötőjébe. Ott leemelték

2022. szeptember 20–27

EURÓPA UTOLSÓ TITKA, ALBÁNIA

A bakancslistánkon szereplő út megvalósult, a történelmi városokban bővelkedő, látnivalókban és élményekben bővelkedő Albánia várta az OMNYE 44 fős csapatát, a mintegy 2700 km-es útra, hiszen a fő úti cél ugyan Albánia volt, mégis összesen hat országban jártunk. Az utazásról szóló

összeállítás Kőszegi Zsuzsanna és Novák Ferenc házaspár élménybeszámolója és fényképei felhasználásával készült.

Az első napon bizony korán kelt a társaság, hiszen hajnali négy órakor indultak neki a hosszú útnak. 800 km-t kellett megtenni az első tranzitszállásig, ami Észak-Macedónia fővárosában, a 240 méter tengerszint feletti magasságban fekvő Szkopjében volt. A hosszú utazás még nem fárasztotta el eléggé a társaságot, így vacsora után még egy rövid városnézésre indultak.

Másnap a bőséges és finom reggeli után újabb városnézés következett az ébredő Szkopje városban. A Vardarfolyó panorámája meghatározza Szkopje – az 1963-as nagy földrengés utáni

– mai képét. A város mellett emelkedő Vodno-hegyen a Balkán legnagyobb keresztje látható, amely 76 méter magas, ezt az esti séta során kilágítva látták. Szkopjében több mecset és épület található a török hódoltság idejéből. Itt található, talán kevesen tudják, Kalkuttai Szent Teréz, közismertebb nevén Teréz anya emlékháza. Teréz anya 1910. augusztus 26-án Szkopjében született. Meglátogatták az emlékházat.

Szkopje belvárosa egy érdekes kavalkád, sok különböző építészeti stílus egyvelege, mely talán kissé kaotikus, de ez adja meg a báját is. Átsétáltak az 1300-ban épült kőhídon is. Megcsodálták, egyben elszörnyülködtek a rengeteg monumentális méretű szobor

Szent Klement templom

láltán, így a Nagy Sándor hadvezérről állított szobrokon is.

A Főtértől pár perc sétára található Szent Klement templom a legnagyobb ortodox keresztény templom Észak-Macedóniában. Belátogattak a bazárba is, ennek közelében van a Musztafa pasa mecset, amely a török hódoltság idején épült és az egyik legszebb iszlamista épületnek tartják.

Szkopjét elhagyva, Albánia felé tartva, az Ohridi-tó volt a következő helyszín, amely a természet ajándéka a kicsiny makedón népnek és nem utolsósorban az idelátogató turistáknak. Az Ohridi-tó a Balkán félsziget legöregebb, mintegy 5 millió évvel ezelőtt keletkezett tava. A tó északkeleti partján fekvő Ohrid fontos ortodox egyházi központ volt a X. századtól 1767-ig. Fénykorában „szláv Jeruzsálem”-ként emlegették, 365 temploma volt.

Az Ohridi-tó 1979-ben, az épületegyüttesek 1980-tól lettek az UNESCO természeti-kulturális Világörökség helyszínei.

A város jelképe a X. századi fellegvár, amelynek 3 km hosszú várfalát 18 bástya és négy várkapu tagolja. Az óváros sokablakos, fehérre meszelt házai a XVIII. századtól állnak ezen a helyen. A hajókázás a tavon hatalmas élmény volt mindenkinek.

Az esti órákban érkeztek meg Albánia tengerparti üdülővárosába Durrës-be, a tengerparti szállodába, ahol összesen 4 éjszakát töltöttek.

A harmadik napon Albánia legszebb

városait látogatták meg. Az első megálló az Osum-folyó mentén fekvő Berat városa volt, melyet két hegy fog közre, a Tomor- és a Shpirag-hegyek, utóbbiak két legendás óriásról kapták nevüket.

Az „ezerablakos” város az ország legősibb települése, 2008 óta a Világörökség része. A sokablakos fehérre meszelt házak hűen tükrözik a városka egykori hangulatát. A festői kisváros legfontosabb látnivalója a város fölé magasodó sziklára épült várnegyed, a Kala. Itt hallhatták a müezzin imára hívó énekét.

Folytatták az utazást Apollónia felé, de útközben nem hagyhatták ki, hogy kívül-belül megtekintsenek egy bunkert, a 350 ezer bunker országában.

Apollónia az Ókori Illíria déli részének egyik legjelentősebb városa volt az Adriai-tengerbe ömlő Vjosa egykori torkolatvidékén. A fénykorában 40-50 ezer lakosú város az északabbra fekvő Epidamnossal együtt egy évezreden keresztül meghatározó szerepet játszott az illírek lakta vidék gazdasági, társadalmi és kulturális életében. A romváros ma az ország egyik legjelentősebb régészeti emlékhelye, 2014 óta Albánia Világörökségi listára javasolt kulturális helyszíneinek egyike.

Megnézték a műemlékekben gazdag romvárost, majd a romterület mellett lévő, a XIII. században épült Szűz Mária kolostort, amely ma múzeum.

A negyedik napon Durrës városában felkeresték a II. században emelt római kori amfiteátrumot és a nézőtere alatti, mozaikkal díszített kápolnát.

Eztán Albánia fővárosába Tiranába utaztak, ahol a városnézést a központi téren álló, Szkander bég lovas szobránál kezdték. A gyalogos városnézés során megtekintették az Et'hem Bég mecsetet, a hozzá tartozó óratorony mellett. A négyzet alakú óratorony

(Kulla e Sahatit) az oszmán kor egyik legfőbb emléke. Az Et'hem Bég mecset 1774-ben épült és a Balkán legnagyobb keleti ortodox templomai között tartják számon.

Apollónia romváros

Szűz Mária kolostor

Látták még a teret szegélyező Opera, valamint a Nemzeti Könyvtár épületét és a Nemzeti Történelmi Múzeumot is.

A tiranai sétát követően Kruja városába utaztak. Kruja történelmi jelentőségű kisváros Albánia középső részén. Vára az albán nép egyik nemzeti szimbóluma a XV. századi hős, Kasztrióta György (más néven Szkander bég) szülőhelye és hadiszállása, amely közel 30 éven át verte vissza az oszmán sereg támadásait. A bejárható középkori várfalmaradványok, a felújított citadella, valamint Albánia egyik fő látványossága, a szűk sikátoros bazár várt itt rájuk.

A várba is a bazáron keresztül lehet feljutni. A bég híres vára ma már Szkander bég Múzeum, ahol látványos, több szinten elhelyezhető gazdag néprajzi kiállítás látható.

A tágas bejárati csarnokban egy monumentális relief fogadja a látogatót, amely Szkander béget ábrázolja harcostársai körében. A történelmi freskókkal díszített földszinti termek az illír kulturális örökséget, valamint a középkori albán fejedelemségek múltjának emlékeit sorakoztatják fel.

A múzeumban egyebek mellett helyet kapott Szkander bég fegyvertára, Hunyadi János nagyméretű portréja is. Hunyadi János és Szkander bég személyesen sohasem találkoztak, ám folyamatos levelezésben álltak, így például 1455 végén az albánok nemzeti hőse már jelezte Hunyadinak, hogy a török sereg a jövő évben Nándorfehérvár ellen készül. A XV. században ennél a két embernél senki sem tett többet a török balkáni előrenyomulása ellen.

Itt volt egy kis szabadidő is vásárlási lehetőséggel, a 450 éves múltra visszatekintő bazárban.

Az ötödik napon szabad program volt, pihenéssel a tengerparton. Az OMNYE tornacsoport tagjai azonban itt is aktivizálták magukat és a tornát vezető Ili vezényletére jól átmozgatták

megfáradt testeiket a tengerparti puha homokban.

Délután séta a városban, finom ebéd a „halasnál”. A jégbehűtött halakat 20 perc alatt finom ropogósra sütötték. Volt ott tintahal, polip, garnélarák és minden, ami szem-szájnak ingere.

A hatodik napon elhagyták a durrészi szállodát és Shkodra felé indultak. Shkodra Albánia ötödik legnagyobb városa, a Shkodrai-tó partján. A város legfőbb nevezetessége a Rozafa vár. A vár építésének legendája három fivér-ről és egyikük befalazott feleségéről szól, a történet hasonló a magyar Kőműves Kelemen legendához.

A várból csodás kilátás nyílt a környékre, a városra és a tóra is.

A várlátogatás után indultak tovább, hamarosan átlépték az albán-montenegrói határt és beléptek a Fekete-hegyek országába. Komppal keltek át a Kotori-öblön és hamarosan megérkeztek Budvába, amely történelmi emlékekben nagyon gazdag és az ország egyik legszebb városa.

Budva óvárosa egy kicsiny félszigeten fekszik és a Kulturális Világörökség bölcsője. Keskeny utcák keresztezik egymást, kis terekkel és híres épületekkel, mint például a Szentháromság templom.

A budvai városfalnál áll egy harang és egy óriási horgony. A harang 1965 óta van Budvában és az 1964-es „A vikingek rajtaütése” című angol-jugoszláv filmhez készült. A harang a moszkvai cári harang mása, de valójában sohasem szólalt meg.

A hetedik napon folytatták útjukat. A következő megálló már Horvátországban, Dubrovnik (régii magyar nevén Ragusa) városában volt, melyet szépségének köszönhetően az Adriai-tenger Királynőjének is gyakran emlegetnek. A várost korábban a Délszláv Athénnek is titulálták, a horvát művészet, a horvát nyelv és irodalom egyik

Rektori palota

központja, lakhelye sok híres költőnek, íróknak, festőművészeknek és tudósoknak. Központja 1979 óta a Kulturális Világörökség részét képezi.

Sétáltak a középkori város főutcáján, sikátoraiban, megtekintették a templomokat. A Szent Balázs templom előtt még egy csoportkép is készült.

Az egyik legfontosabb látnivaló a barokk lépcsősor illetve a homlokzat díszes kialakítása. A bejárat felett található Szent Balázs szobra. A templom tetejéről őrzi Dubrovnik nyugalmát.

Felkeresték a régi gyógyszerterát is, ahol többen vásároltak a szerzetesek csodakrémjéből.

Elsétáltak a rektori palota mellett is, ami egy kétszintes gótikus jellegű, különálló palota. Egykor itt lakott a város kormányzója.

Nagyszerű látványosság a Lovrjenac-erőd, melyet Dubrovnik Gibraltárjának is neveznek. A város nyugati falán kívüli sziklás hegységben található, Horvátország egyik legfontosabb erődítménye.

Dubrovnik óvárosát monumentális várfal veszi körbe. Többször megvédte a mögötte élő lakosságot, s több évszázados békés életet jelentett számukra. Pontosan 2 km hosszú. A legmagasabb pontján 25 méter magas. Ez Európa egyik legnagyobb és legszebb állapotban megmaradt erődítménye. A Pile- kapun átlépve lehet feljutni a falra.

A Dubrovnikban tett séta után indultak tovább és magas sziklás hegyek

Lovrjenac-erőd

között, szűk kanyonokban haladva estére egy újabb ország, Bosznia-Hercegovina fővárosába, Szarajevóba érkeztünk. Itt volt az utolsó szálláshelyük is.

A nyolcadik napon délelőtt még gyalogos városnézésen vettek részt Szarajevóban. A háború megviselte nagyon a város épületeit, az 1992 és 1996 közötti ostrom mérhetetlen károkat okozott. Azóta azonban a nyüzsgő, sokszínű, múzeumokban gazdag várost szinte teljesen újjáépítették.

Elsőként a Latin-hídnál, a Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége ellen 1914. június 28-án elkövetett merénylet színhelyét keresték fel. A merényletet Gavrilo Princip szerb nacionalista követte el.

A hídfőnél három évvel később, 1917. június 28-án emlékművet állítottak a trónörökös tiszteletére, de ezt a formálódó délszláv hatalom már nagyon korán, 1919 februárjában eltávolította. Ma az emlékmű helyén egy üveglap tiszteleg a trónörökös emléke előtt.

Felkeresték a Régi Szerb Templomot és az Ikonmúzeumot, a főváros legrégebbi épen maradt műemlék épületét, ahol értékes szerb ereklyéket láthattak.

Başčaršija – Szarajevó történelmi és kulturális központja, az óvárosban található, a XV. században ez a terület bazar volt. Legnevezetesebb épülete a Gázi Huszrev bégről elnevezett dzsámi, 1531-ben épült fel, mely az egész Balkán legjelentősebb szakrális létesítménye. A dzsámi oldalához illeszkedik

Szent Balázs templom

Pile-kapu

Fel a falra!

A jelenlegi emlékmű

A Latin-híd

egy 45 méter magas minaret is, ahonnan naponta 5 alkalommal hívja imára a hívőket a müezzin. A komplexum legszebb része az udvar, a közepén álló, díszes fatető alá rejtett kút idilli harmóniát áraszt. A dzsámitól balra két mauzóleum található, az egyik Gázi Huszrev bégé, a másik az alvezéréé, Musat bégé.

A mecsethez tartozó iskola (medresze) megszakítás nélkül működik 1537 óta, bár ma az oktatás az eredeti épület mellett egy modern szárnyban folyik.

Sebilj-tér a városi kúttal

Az előbbi pedig múzeummá alakították. Az iskola része Gázi Huszrev bég Jótékonyági Alapítványának, az ország legnagyobb iskolája.

Említésre méltó még a Sebilj-tér, Szarajevó egyik jelképe, a városi kúttal. A legenda szerint, aki iszik a kút vizéből, visszatér Szarajevóba.

Természetesen a keskeny, zezugos bazár sem maradhatott ki. Meg kellett kóstolni a csevapcsicsát is egy jó pohár Szarajevszko sör kíséretében.

Mint ahogy az elmúlt napokban több helyen, így itt is a személyes ismerettséggel rendelkező idegenvezető még több pluszt nyújtott a társaságnak azzal, hogy a dzsámi imámja egy imádsággal engedte útjára csapatunkat, hogy mindenki szerencsésen hazaérjen.

Szarajevóból az autóbusszal ebéd után indultak haza, érkezés a késő esti órákban. Útközben már tervezgették, hogy hová kellene utazni 2023-ban.

Világjárók Klubja

MEXIKÓ

2022. október 17-i klubnapunkon Dr. Szabó János tartott élménybeszámolót mexikói utazásáról. Elbeszélésében a Kolumbusz előtti évekbe vezette vissza a hallgatóságot, melyben ismertette és fényképekkel bemutatta Mexikó akkori, kőkorszaki életét, az aztékok, olmékok, de főleg a maják építészeti csodáit, melyek manapság a turisták millióit vonzzák e szép és hatalmas országba.

Kéthetes útja során eljutott Mexikóvárosból autóbusszal Cancunig, ahonnan repülővel tért haza. Mexikóvárosban, mely részben Passuth László világhírű regényéből jól ismert főváros, Tenochtitlán romjaiból és romjaira épült, bemutatta a főteret (Zocalo) a Nemzeti Palotával, és az Antropológiai Múzeum legszebb és legértékesebb darabjait.

A város külső részén található Teotihuacán méltán híres a Nap és Hold piramisairól. Ezeket sokáig az aztékok műveinek tartották, de a pontosabb kormeghatározás kiderítette, hogy sokkal korábbiak és az aztékok itt már csak egy kihalt, üres várost találtak. A Cortes vezetésével érkező spanyol hódítókat nagyon meglepte a rendezett városok léte, ahol az előkelőségek házai piramis alakúak voltak. Mai szemmel még fantasztikusabbnak tűnnek, mert ezek a nagyszerű létesítmények fémesszközök és igazállatok nélkül épültek fel és még a kereket sem ismerték az őslakók.

Az előadás folyamán mi is virtuálisan részesei lehettünk az

élményeinek, a régi épületek mellett a vidékre jellemző virágos növények, kaktuszerdők és a 16 méter átmérőjű tölgy is bemutatásra került. Oaxacában az olmék kultúrával és városaival találkoztak, majd elérték az esőerdők zónáját. Megismerték egy tündéri kisváros szépségeit, egy indián (mai maják) falut Chamulát, ahol egyik társuk felfedezte, hogy az indián árusnál a hímezett blúzon levő helyi motívumok mennyire hasonlítanak a kalocsai mintákra.

Egy őserdei kunyhóban töltött éjszaka után Palenque romjai felejthetetlenek voltak. A Csillagvizsgáló és a többi építmény is Pakal király nagyságát hirdeti. Ne felejtjük el, hogy a maják akkor pontosabban tudták az időt mérni és számítani, mint az európai hódítók és ezt a naptárukkal is bizonyították. A képírásuk fejlettnak számít, sajnos még a mai napig nincs teljesen megfejtve. Az akkori kódexeiket a spanyolok Lauda püspök parancsára tűzbe vetették, szerencsére az utolsó 4 kódexnek megkegyelmezt a püspök. Ezek ma felbecsülhetetlen kincsei az őket őrző múzeumoknak és ezek adtak lehetőséget a tudósoknak, hogy kideríthessék a maja képírás egy részét és így megismerhessük a zivataros történelmük, kultúrájuk egy részét is.

A végére maradt a csodás Kukulkán piramis, ami Chichen Itza területén található. További felfedezés is várható e téren, mert a légi felvételek és az azokat elemző szoftverek szerint még több száz ismeretlen város lapulhat az őserdő mélyén.

Kitérő Bölcskére

LÁTOGATÁS A PAKSI ATOMERŐMŰBEN

2022. október 25-én kirándulást szerveztünk a Paksi Atomerőmű meglátogatására. Itt a 45 főt két csoportra osztották és két idegenvezető segítségével ismerkedtünk meg ezzel a gyáróriással. A gyárlátogatás után tagtársunk, Mérges István szülőfalujába látogattunk, ahol a napi program a pincesoron, a Tomolik Pincészetben borkóstolóval egybekötött ebéddel zárult.

Az Atomerőmű meglátogatását a Látogatóközpontban kezdtük, ahol megismerkedtünk az erőmű történetével és a működés részleteivel is. A villamos energia a természetben az emberiség számára hasznosítható formában nem fordul elő, bár villamos jelenségek a légkörben és az állatvilágban is tapasztalhatók. A villamos energiát nagyobb mennyiségben az erőművekben állítják elő. Az energiahordozók (szén, olaj, gáz, hasadóanyag, víz) energiáját előbb mozgási energiává alakítják át a hajtógépben, majd az ehhez kapcsolt generátorban jön létre a villamos energia. Ez a termék nem tárolható, ezért az erőműveknek mindig terhelésre kész állapotban kell lenniük a fogyasztói igényeknek megfelelően. A világ energia mérlegében növekszik a villamos energia részaránya vagyis az ener-

giahordozók nagyobb hányadát nem közvetlenül, hanem villamos energiává alakítva használják fel. Az emberiség jövője szempontjából ez az energiatípus nélkülözhetetlen.

A Paksi Atomerőmű Alapítólevelét 1975. október 3-án írták alá ezután kezdődhetett el az építkezés.

1982. október 31.-én az 1. blokk indítási feltételei megteremtődtek – ebből látszik, hogy az 1980-ra várt üzembe helyezés jelentősen csúszott – és rohamos tempóban követték egymást az események. 1982. december 14-én 21 óra 45 perckor életre kelt hazánk első energiatermelő reaktora. A másik három blokk üzembe helyezése – 1984, 1986 majd 1987-ben már rutinmunkává vált a fiatal szakemberek számára.

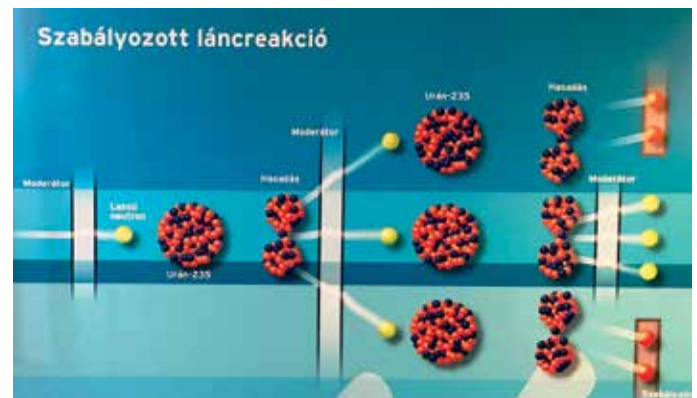
Hogyan működik a Paksi Atomerőmű?

Az erőműben négy nyomottvízes reaktorblokk működik, amelyek két zárt vízkörből, a primer és a szekunder körből állnak. A nyomottvízes típus alapvető jellegzetessége, hogy a rendszerben uralkodó magas nyomás miatt a primer

köri víz 300 C°-ra felfelemegetve sem forr el. A reaktor belsejében, az urán-atommagok hasadására épülő szabályozott láncreakciónak köszönhetően felmelegszik a primerköri víz.

Itt valósul meg a gyakorlatban Einstein elmélete: maghasadáskor a kiindulási atommag és a hasadási termék együttes tömege közötti különbségnek megfelelő energia szabadul fel ($E=mc^2$).

A reaktorhoz csatlakozó gőzfejlesztők belsejében a primer köri víz átadja hőenergiájának egy részét a szekunder körben keringő víznek, amiből gőz képződik. A gőz két turbinát hajt meg. A forgómozgás segítségével a generátorok áramot termelnek, amit az országos hálózatba táplálnak be és így lesz az otthonainkban, gyárainkban áram.

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa – szocializmust építő dolgozó népünk további felemelkedésének, szeretett hazánk gyarapításának nemes szándékától vezérelve – nagy teljesítményű, korszerű energiaforrás: atomerőmű létesítését határozta el. Célkitűzésünk megvalósításában erőt ad, hogy miként szépülő, gazdagodó életünk minden területén, e merőben új feladat megoldásában is önzetlenül segít felszabadítónk és igaz barátunk a Szovjetunió.

A felépülő atomerőmű szüntelenül áradó fénye és energiája hirdesse az utókor számára is megmaradó módon népeink szorgalmát és tehetségét, a haza további felvirágoztatására irányuló töretlen szándékát.

A Pakson felépülő első magyar atomerőmű alapítólevelét ezennel aláírjuk és kiadjuk. Annak érdekében, hogy az első egységével 1980-ban áramot termelő erőmű megteremtésére irányuló szilárd elhatározásunkat kifejezzük, jelen okmányt az utókor számára megőrizzük, azt – hazánk felszabadulásának 30. esztendejében – a Paksi Atomerőmű Alapkövébe elhelyezzük.

Paks. 1975. október 3.

Havasi Ferenc

A turbinák alatti kondenzátorokban a gőzt a Dunából származó hideg víz segítségével ismét vízzé alakítják, amit visszajuttatnak a gőzfejlesztőkbe. A folyóból erre a célra másodpercenként 100 m³ vizet használnak fel, amely a hatósági küszöbértéken belül felmelegedve tér vissza a folyóba.

Az üzemanyag hasadóanyag tartalma, így az energiatermelő képessége is egy idő után lecsökken, ezért meghatározott időnként át kell rendezni az üzemanyag kazettákat a reaktorban: ilyenkor veszik ki a kiégett, és teszik be a friss üzemanyagot. A leállított és lehűtött reaktorból 4-5 éves használat után a kazettákat víz alatt mozgatva áthelyezik a reaktor mellett található pihentető medencébe, ahol víz alatt 3-5 évig tárolják őket. A pihentető medencei tárolás után az elhasznált üzemanyag kazettákat átszállítják az atomerőmű szomszédságában található kiégett kazetták átmeneti tárolójába, ahol elhelyezésük 2047-ig biztosított.

A látogatóközpontban bemutatták egy kazetta makettjét, amelynek segítségével magyarázták el a működést.

Az erőmű beépített villamos teljesítőképessége 2000 MW, ezzel a magyar villamos-energiatermelés több mint 40%-át biztosítja, így meghatározó szerepet játszik a hazai ellátásban. Alaperőműként üzemel, szigorú biztonsági előírások korlátai között folyamatosan, a lehető legnagyobb kihasználtsággal működik. Magyarországi viszonylatban a legolcsóbban állítja elő a villamos energiát.

Az erőmű üzemidő-hosszabbítási programja gazdasági, energiapolitikai, stratégiai, környezetvédelmi és foglalkozáspolitikai megfontolásokon alapul.

A megvalósíthatósági tanulmányok igazolták, hogy a létesítéskor tervezett 30 éves üzemidőn túl még 20 évig üzemben tartható. A meghosszabbított üzemidő alatt az atomerőmű továbbra is megfelel a legmagasabb szintű biztonsági előírásoknak.

Szigorú személyi ellenőrzés után

felmeheztünk az erőmű I-es blokkjának legfelső szintjére, ahonnan vastag üvegen keresztül beláttunk a reaktor csarnokba és felülről megcsodálhattuk a reaktor tetejét, ahol elmagyarázták, hogyan történik szükség esetén a reaktor megbontása és az üzemanyag kazetták eltávolítása. Kicsit lejjebb ereszkedve beláttunk az üzemeltetés irányítóinak munkahelyére, ahol az operátorok nagy nyugalommal végezték munkájukat.

Ezután már a turbinacsarnok következett, ahova be is léphettünk, körbesétálhattuk a hatalmas turbinát és generátort, leláthattunk az alsó szinten elhelyezett kondenzátorokig is. A füldegő itt jó szolgálatot teljesített.

A látogatás befejezésekként rápillanthattunk a Paks-II bővítési területre is, ahol a földmunkák javában folynak.

Miért szükséges új atomerőműi blokkok építése Magyarországon?

1. Hazánk villamosenergia-rendszerére jellemző: a folyamatosan növekvő áramigény, jelentős mennyiségű erőművi kapacitás öregedése és kilépése a rendszerből, tartósan magas importhányad.

2. Az atomerőművek termelésük során: nagy mennyiségben, megfizethető áron, évszaktól és napszaktól függetlenül folyamatosan, széndioxid kibocsátás nélkül, klímabarát módon, biztonságosan állítanak elő villamos energiát.

A Paks-II atomerőmű megépítése a hazai nukleáris kapacitás hosszú távú fenntartását szolgálja.

Az erőmű látogatás után Mérges István szülőfalujába, Bölcskére utaztunk. István idegenvezetése mellett először a Római-kori kőtárat néztük meg.

Az i.e 1900 körül kialakuló bronzkor egyik központi területe, a külföldi és hazai régészeti irodalom sokat emlegetett lelőhelye Bölcске, amely a római kori úthálózat egyik állomása volt, dunai átkelőhellyel. Ezt bizonyítja az első magyarországi víz alatti régészeti feltárás eredményeképpen előkerült oltárkövek sokasága, amelyeknek a né-

Paks-II látványterve

hány éve alapított kőtár ad otthont. A víz alatti régészeti feltárásban részt vett „Cousteau” kapitány és legénysége is.

Az első régészeti lelet egy római-kori bélyeges téglá, 1973-ban került elő a folyómederből. Az 1986-os alacsony dunai vízálláskor elkezdődött víz alatti régészeti kutatások az egykori kikötőerőd maradványainak feltárását és a kőlelet anyagának felszínre emelését eredményezték.

A rómaiak vallásos jellegű fogadalmakat feliratokon örökítették meg, melyeket az úgynevezett oltárokon helyezték el. Formájuk egységesen kisebb vagy nagyobb álló kőhasáb. Felirataik részben személyes jellegűek és a magánvállalásossághoz kapcsolódnak, más esetekben viszont a hivatalos állami kultusz, az uralkodó császárok iránti tisztelet vagy éppen az állampolgári kötelesség megnyilvánulásának tekinthetők.

A kőtár a nevét, a kutatás neves régészszakértőjének és aktív résztvevőjének emlékére Dr. Soproni Sándorról kapta.

Bölcske másik nevezetessége a Rákóczi filmszínház, az egyetlen egész évben működő falusi mozi. A mozi épülete 1959-ben épült és attól kezdve van folyamatosan filmvetítés. A mozi a rendszerváltás idején került bajba. Raktárnak vagy diszkónak akarták átalakítani, de Gazdag Gyula megmentette. Az ő apja volt egykoron a mozigépész, ezért

gyermekkorától a gépház a második otthona. Megígérte apjának, hogy amíg él lesz mozi a faluban.

2014-ben új mozigépet szereztek be, majd két évvel később új mozivásznonra tettek szert. Az épület 2019-ben teljes felújításon esett át, új üléseket is beraktak. A felújításra pályázat útján 35 MFt-ot nyert el az önkormányzat. A környékből, de még Dunaföldvárról vagy Paksról is sokan járnak ide moziba.

Elfogadva Mérges Pista invitálását felkerestük a pincesoron az ő pincéjét, ahol előzetes borkóstolást is tartottunk.

A rövid betétprogram után végig sétáltunk a hangulatos bölcskei pincesoron, majd megérkeztünk a Tomolik pincészethez.

A pincészet a tolnai borvidékhez tartozik. 2010-ben alakult családi vállalkozásként. 12 hektár saját termesztésű szőlőt dolgoznak fel évente.

Fajtáik között megtalálható a Sauvignon Blanc, a Chardonnay, a Rizlingszilváni, a Rajnai Rizling, az Olaszrizling, a Kékfrankos, a Cabernet Sauvignon, a Merlot, a Syrah.

Ezek közül kóstoltunk meg 6 különböző fajtát, miközben elfogyasztottuk a pincészet által felszolgált finom ebédet.

Ezzel a jól sikerült programmal zártuk kirándulásunkat, nem csoda, hogy jó hangulatban indultunk haza.

Erotika a képzőművészetben

László Bandy már több alkalommal tartott nekünk előadást az OMNYE klubnapokon, és kiállításainkat is megtisztelte megnyitójának megtartásával. Amikor megkértük őt az erotikával kapcsolatos előadására, azt kérdezte: „Mondjátok, érdeklí még ez a téma egyáltalán a nyugdíjasokat?“, valami olyasmit válaszoltunk neki, hogy: „Hogyne, nagyon is!”

Ezután került sor művészbarátunk érdeklődéssel várt újabb előadására novemberben.

Az előadás meghökkenítő fotóval indult: egy fekvő női akt alsónézetben való ábrázolásával.

Ezután időben visszamentünk úgy harmincezer évet, mivel a nemiség, az erotika (mai kifejezéssel élve mondhatnánk akár pornográfiát is) ősidők óta megjelent a képzőművészeti alkotásokban. Ennek jó példája a Willendorfi Vénusz szoborcscsa, amely a történelem előtti európai művészet talán leg híresebb alkotása, és a huszadik század

elején Alsó-Ausztriában találták meg. Meg kell jegyezni, hogy ez a „hölgy” szokatlan idomaival nem valószínű, hogy manapság vágyat keltene egy egészséges férfiemberben.

Időben közeledve mai korunkhoz, de még mindig több ezer évvel ezelőtt keletkeztek a mai Kalifornia területén talált nemiségábrák, vulvajelek az Owens Valley-i barlangrajzokon.

A hozzánk már közelebb álló, jól ismert görög vazák és falfestmények sem szűkölködtek a meztelen testek, női és férfi nemi szervek bemutatásában. A római korból is számtalan erotikus ábrázolás maradt ránk, így például a Bandy által bemutatott, Mercuriust ábrázoló falfirka, amely egy bizonyos Asellina kocsmájában maradt az utókorra.

A használati tárgyak sem nélkülöztek az erotikát, mint az a korsó, amelynek füle nem más, mint egy figyelemreméltó méretű pénisz.

Később, a középkorban az arab és indiai festmények gazdagították a témát, ezek között is talán legismertebb a Kámaszutra, amelyet ma joggal nevezhetnénk rajzos-szöveges szexuális felvilágosító irodalmi műnek. A Távol-Kelet kultúrája is bővelkedett az erotikus ábrázolásokban. Láthattunk egy színes japán metszetet, amelyen egy karddal felfegyverzett szamuráj harcos történetesen egy női vulvából bújik elő.

És ha már Távol-Kelet: a népi Kínában nyilván hosszú ideig tabuként kezelték a nemiség nyílt ábrázolását. (Nehogy már kedvet kapjon a nép a szigorú egyke szabályzás elleni fellázadáshoz...) Ezért különösen érdekesen hatott az a fotó, amelyen fiatalok (diákok?) egy csoport-

ja szemlél meghökkenve egy kiállított óriási pénisz-szobrot.

Az újabb kori európai festészet is számtalan példával szolgál az erotika, ezen belül a női test művészi bemutatására. Erre jó példa a madridi Prado féltett kincse, Goya két festménye, amelyek közül az egyik a lengén öltözött, másik a meztelen Mayát ábrázolja.

Végül említsünk magyar példát is, amely nem képi, hanem humoros nyelvi formában foglalkozik a témával. Az 1999-ben rendezett „Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben” című kiállítás egyik képe egy plüssmacit ábrázolt, ölében egy katicabogárral és a kép aláírása: „Mostantól a partneremmel az együttlét semmilyen formájától sem riadunk vissza”.

A klubnap szép számmal megjelent résztvevői nagy érdeklődéssel követték vendégünk előadását, amely a korábbiakhoz hasonlóan bizonyította az előadó óriási felkészültségét és a tőle már megszokott finom humorát.

2022. november 27-29

Ismét Kiskunmajsja, ismét disznótor

Hagyomány! Így nevezzük, amikor valamit több mint kétszer megszerveztünk, de már tervezzük a következőt. Kiskunmajsja az OMNYE életében ilyen. Alapító tagunk, Németh Ernő és felesége Erika keze alaposan benne van abban, hogy ez így alakult, és már egyesületünk éves programjának szerves része. A termálfürdő és a disznótor párosa ebben az évben is kedvező fogadtatásra talált. Az idei eseményről Tolvaj Gábor készített egy hangulatos összeállítást. Íme:

„35 fő jelentkező volt a novemberi programra. Eredetileg autóbusszos utazást terveztünk, de ehhez a létszámhoz borsos árat kellett volna fizetni. Ezért négyesével autónként elosztva oldottuk meg az utazást. Higgyétek el, a résztvevők jobban élvezték ezt a változatot. Alkalmat adott az indulás megválasztására, a kényelmes találkozásra. És milyen kellemes az út egy kis tereferével.

Bár mindenki akkor indulhatott, amikor akart, a kiskunmajsai Jonathermál Gyógy- és Élményfürdőben délre szinte hiánytalanul megjelent a csapat. A fürdő hozta a szokásosat. Fedett medencék úszási lehetőséggel: itt is próbálkoztak a sportosabb résztvevők. A nagyon meleg víz csak tesztelésre való. Az oda belátogatók csak egy rövid történet erejéig tudták egymást lefoglalni, aztán már gyöngyözött is a homlokuk. A legtöbben a 36 C°-os vízben tartották a traccs partit. De az igazi a szabadban lévő meleg vizes medence volt. A sűrű párából néha-néha előbukkanó napban újabb és újabb történetek kerültek elő. Röpködtek a nevek régi ismerősökről, fiatalkori szerelmekről, házasságokról és válásokról. De mégis minden történet a végén a finom ételekre kerekedett ki.

Késő délután mindenki elhelyezkedett a motel aprócska, de a termálvízzel jól befűtött szobáiban. Közben áthallatszott a szomszéd motoszkálása, a csapok zúgása, a vacsorára való készülődés.

Ez a nap azonban még nem a disznóról szólt. Vacsora előtt itt-ott előkerültek a flaskák, szomszédokat kínáltak, torkot köszörültek. Aztán elballagtunk a közel 10 percre lévő Lópofa Csárdába. Ez a szokásos helyszíne a másnap reggelre kitűzött disznóölésnek.

Az étteremben kialakultak a 6-8 fős asztaltársaságok, borbarátok, sörbarátok. A menü marhagulyás volt, sok-

sok finom hússal és azzal a pihekönynyű házikenyérrel, amit csak a falusi pékek csinálnak ilyen jól. Megtanácskoztuk közben, hogy ki hogyan főzi a gulyást, de ez is tökéletesen megfelelt mindenkinek. Hogy a gyomorkapacitás volt kevés, vagy a másnapi teperő hiányzott? Nem tudom, de a túrós csuszát a legtöbben csak turkálták a tányéron.

A nap csendes sétával ért véget a sötét úton hazafelé. Errefelé bizony nincs közvilágítás. Még kis dumálás a sötétben, aztán elcsendesedett a társaság.

Másnap, kelés hatkor, pálinka, forralt bor, esetleg tea a Lópofa Csárda udvarában. A disznó érkezik, megkapja a sokkot és kifolyatják a vérét. A két bölér mellett Mérges Pista volt a szakértő segítő. Szakavatottan tartotta a véres tálat, látszott, hogy ő szeretné megkapni a disznó fülét.

Mire a pörzsölés, pucolás véget ért, már a frissen levágott disznóból lett a reggeli: hagymás vér, reszelt máj, natúrselet. Meg persze a megszokott városi komponensek is az asztalra kerültek. Hogy ki mikor eszik hagymás vért, azt nem tudom, de láttam, itt mindenki megkóstolta. Az idei jó apróra vágott hagymával a tavalyit is túlszárnyalta, hála az új szakácsnak.

Ezután a napirend a termálban folytatódott. Néhányan ugyan elmentek felderíteni a horgászto környékét, de ők is a fürdőben kötöttek ki. Hideg volt a természetben, meleg a termálban. És minden folytatódott, ahogy előző nap. Egyik medencéből a másikba, Jó büfé is van a fürdőben, nagy étkezővel. Lehetett délben harapni ezt-azt, kávézni, sörözni. És a TV előtt a katarai VB meccseit elemezni.

Délutánra már szervezetté tettük a vacsora előtti pálinka kóstolót. Nehogy haza kelljen cipelni a becsomagolt termék mintákat. Mindenki hozta a 15-ös szoba elé az üvegét, butykosát és a gyű-

szünyi poharakból kóstolgattuk egyik nedűt a másik után. Hozzá meg némi száraz süteményt.

A vacsora – a Tor – igazán bőséges volt. Orjaleves sok-sok cubákkal. Nagy tálak hurkával, kolbásszal, süttekkel és természetesen töltött káposzta! Ez is az előző években megszokott, hagyomá-

nyos kínálat volt a Lópfában. Ehhez igazán kellett a jó kiskunsaági bor. Az előző évben még talpalávaló zene is szólt, ez most elmaradt. Kár érte, mert hiányzott a tánc a hangulathoz.

Másnap reggeli ugyanott a Lópfában. Már a kisült tepertő is bővítette a repertoárt, meg persze minden más disznóság. Csak az Étvágy! A tegnapi vacsora emléke még ott kí-

sértett a reggeli felett. Itt kaptuk meg a kóstoló csomagot is, hogy otthon is emlékezzünk a kellemes napokra.

A búcsú Kiskunmajsától a hideg idő ellenére is: Viszontlátásra! Jövőre ismét ugyanitt!

Aki még nem próbálta, legalább egyszer eljöhessen. Aztán többször is. Ernőék már több mint tíz éve „próbálják.”

„EZÜST ÉVEK”

A százhalombattai Halom TV-ben havi rendszerességgel fut évek óta egy műsor, melynek címe: „Ezüst évek”. Ez a műsor általában az időskorúakról az időskorúaknak szól. Rendszeresen tudósítanak a városban működő nyugdíjas kluboknál történt eseményekről, így szinte állandóan jelen voltak (vannak) az OMNYE klubnapjain. Buda Dénes tagtársunk úgy gondolta, hogy egyes klubnapjainkon visszaidézzük a Halom TV adásaiban rólunk megjelent tudósításokat, természetesen egy szubjektív válogatás alapján.

2022. februári klubnapunkon a 2013-ban megjelent tudósításokban tallózt. Januárban láthattunk képeket a Szépművészeti Múzeum Cézanne kiállításán tett látogatásunkról, februárban meglátogatta a Halom TV a kézimunka szakkörünket, ahol hölgy tagjaink szorgoskodtak, majd Nádasy István norvégiai úti élményeit idéztük vissza. Az áprilisi adásból felidéztük Gombás Vilmos életútját, aki ugyan a MÁV-tól ment nyugdíjba, de mindenki régi DKV-s illetve MOL-os kollégának tekinti. Az októberi műsorba belepillantva találkozhattunk a már két esztendeje nyugdíjas, de még mindig aktív Mosonyi Györggyel, valamint novemberben Gulyás András nagykövet a diplomáciai élet érdekességeiről beszélt.

2022. márciusi klubnapunkon a 2014-es év tudósításaiból szemezgettünk. A márciusi klubnapról készült tudósításban Majtényi Szabolcs többszörös világbajnok vitorlázóval találkozhattunk, akinek édesapja egykor a DKV dolgozója volt. Ugyancsak márciusban tudósítottak a már hagyományos disznóvágásunkról. Áprilisban Pogány Gyula beszélgetett Buzai Józseffel, majd júliusban tudósítottak a Csónakházban tartott nyári összeövetelünkről, decemberben pedig Bálint Ferencné tartott előadást Radnóti Miklósról.

2022. novemberi klubnapunkon a 2015-ben történeteket idéztük fel. Elsőként a százhalombattai Zsidákovics házaspár 1 hónapos El Camino útjába tekintettünk bele, majd márciusban Cseh Béla tagtársunk idézte fel DKV-s, MOL-os, életútját. Ugyancsak ebben a hónapban tudósítottak a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola aulájába szervezett rendezvényünkről, ahol Tóth István bőgőművész és Jandó Jenő Kossuth-Díjas zongoraművész okozott felejthetetlen pillanatokat. Áprilisban Tarnóczi Sándorné festményeiből nyílt kiállítás, majd októberben Csehák Izolda előadását hallgattuk Mendelssohnról.

Az „Ezüst évek” riportjainak felidézését 2023-ban is folytatni kívánjuk.

ÉVZÁRÓ KLUBNAP

A már ugyancsak hagyományosnak nevezhető évzáró klubnapunkat 2022. december 13-án, Luca napján, tartottuk az Óvárosi Közösségi Házban.

Közel 90 fő vett részt, kényelmes elhelyezésük nem kis feladatot rótt a szervezőkre. Csatunk férfi tagjai a terem berendezésében és nem utolsó sorban az italok biztosításában és felszolgálásában tevékenykedtek. Az ügyes kezű hölgyek szendvicseket készítettek és a süteményekről gondoskodtak. Tolvaj Gáborné, Krisztina saját készítésű finom kókuszgolyókkal, a szervezőknek egyedi kítűzőkkel készült.

Sajnos a technika ördöge ismét közbeszólt. A projektor hibája miatt Tolvaj Gábor előadása elmaradt, amit egy későbbi időpontban majd bepótol. Buda Dénes beszámolt a 2022-es év eseményeiről és bemutatta a 2023-as év program tervezetét. Ezután Tolvaj Gábor szervezésében rövid ünnepi műsort hallhattunk, láthattunk.

Mérges István „Hogyan lehetne egyszerűen elmondani mit is jelent az Advent” címmel mesélt és éne-

kelt, Tolvaj Gáborné, Krisztina, pedig Kányádi Sándor „Isten háta mögött” című versét mondta el. Vargáné Csöpi a karácsonyi sütemény-készítési szokásokról mesélt. Nagy tetszés fogadta az „ablakpárkányi” méteres kalács történetét és receptjét, valamint a kóstolót, mely nagyon finom volt.

Mendre László szép karácsonyi dalokat játszott gitáron, melyeket énekkel kísért. A zene és az ének is az Adventre és a Karácsonyra hangolta a résztvevőket.

Mindezek után Nagy Balázs és Török Sándor alpolgármesterek köszöntötték a hallgatóságot, a város vezetése nevében kívántak boldog karácsonyt és újévet, valamint átadták a város ajándékát.

A „hivatalos” ünnepség után kötetlen beszélgetés, borozgatás volt a további program.

Jelszavunk továbbra is: Folytassa OMNYE!

2022. képekben

